

15. aastakäik

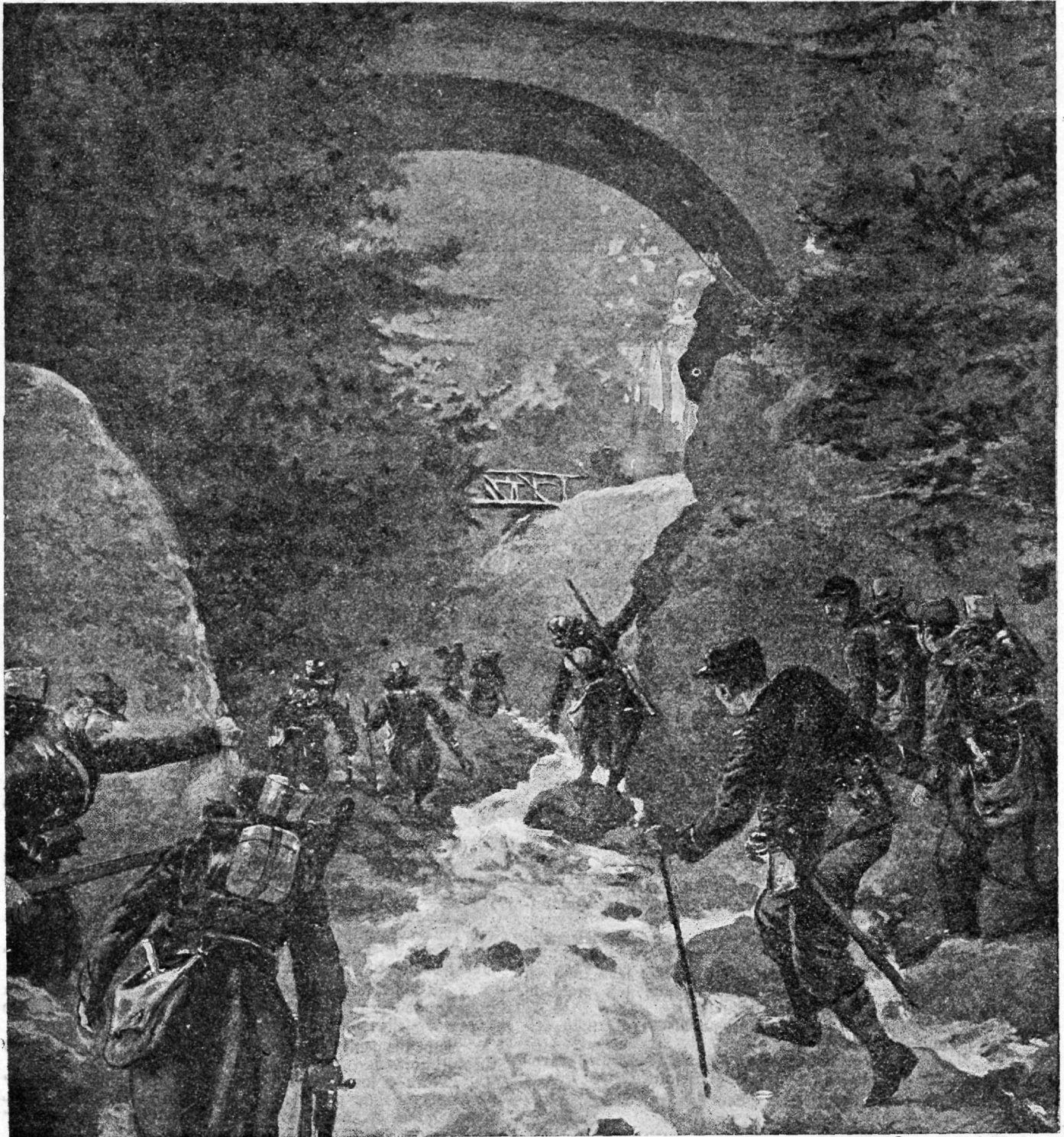
2019. aasta number 15. kord.

Meie Mats

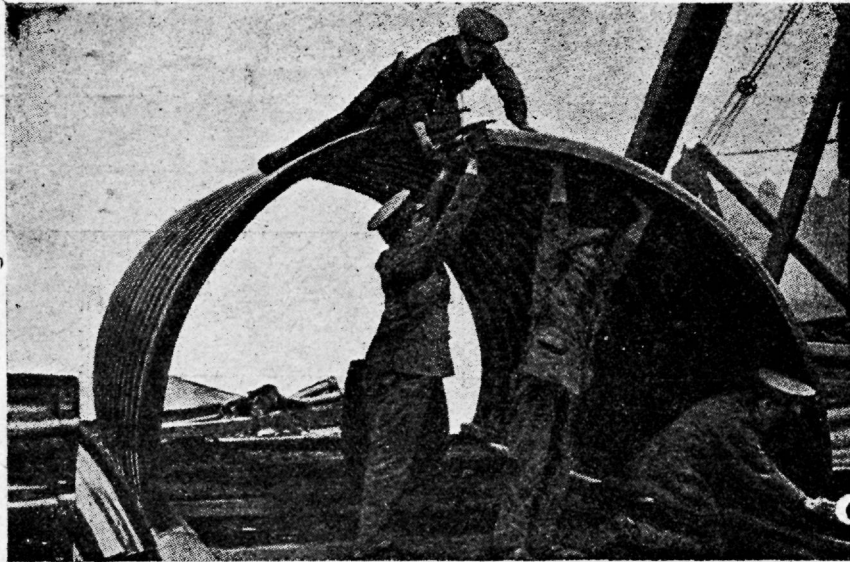
Nr. 111.

Laupäeval, 1. (14.) oktoobril, 1916.

Nr. 111

Prantsuse eelwäe salk waenlase seisukohtadele lähinemas.

Inglaste tehnika muldonnaide ehitamisel. Wana aurukatel kaitsekatusels.

Husarid.

Kord sõitsid linna husarid,
Neid saatis trompeetide hääl,
Neil särasid möögab ja piigib —
Eolm tuiskestes ja keerles tee peal.

Ja ainsa peal lillede wahel
Üks piigate piilumas neid . . .
Husarid ju teadsid, et ühel
Neist armastus naeratab nüüd.

Ju korteri leidnud husarid . . .
Linn uinus ja lõpp oli töö . . .
Et aimata wõind komandrib,
Kus wiibis üks poistest sel ööl . . .

Käes hommit ja teel on husarid,
Neid saadab trompeetide hääl,
Neil säravad möögab ja piigib,
Eolm tuiskestes ja keerles tee peal.

Ja ainsa peal lillede wahel
Üks piigate piilumas on,
Pead terwiist ta õhtab sel ühel,
Kes olnud ta elu ja õnn.

Ja tihigi weel peale seda
Nii mitmelgi uneta ööl
Sel piigal seal wäriseb süda
Kui kostaks trompeetide hääl.

6. IX 16.

El. Joh. Ksp.

Proua Leeni lahutus.

Ewald G. Seeligeri lõbus roman. (Järg 10.)

XIII.

Jällegi saatis Fritz õõ unetumalt mööda. Hiire-eksperiment oli luhka läinud, kui ta mitte just täieste, siis ometi suuremalt osalt. Leeni (et ta see oli, seda uskus ta kindlasti) oli kawalam olnud kui tema ja tema nõust kohe aru saanud. Kas ei olnud ta enne tooli peale largamist filmapilgu wiitunud? Ja jääremarjad tunnistasid ilm-puutumata, et need jalad Leeni jalad olid. Ta ei pidanud tema käest pääfema — seda ta ei lünnud!

Pärast einet tungis ta kontori, kus inspektor arweid kirjutas. Fritz pani sõrme suu peale, tegi saladusliku näo ja pani ufse riivi. Inspektor largas kohtudes piisti.

„Arge kartle!“ fofistas Fritz wannutades. „Weel ei ole ma mitte hull. Kuid ma lähän weel hulluks, kui teie mind ei aita.“

„Aga heameelega!“ kinnitas inspektor, et teda mitte äritada.

Seft eila õhtust saadil lõneldi sanatoriumis, et Fritz Semmelhadi peas enam kõi korras ei olla.

„Jutt on nimelt proua Detleffenist,“ seletas Fritz ja ligines tooliga inspektorile. „Mina usun, et see daam täielik wiguriwänt on.“

„So?“ tähendas inspektor. „See on juba suur uudis!“

„Aga tõsi!“ wandus Fritz. „Elimine on wõimata. Seft ma tundsin teda waremalt. Ka tema on ju Hamburist pärit.“

„Pole õige!“ tähendas inspektor. „Tema on Bremenis wõi seal ümbruses sündinud.“

„Nii ta ütleb!“ rõõmustas Fritz. „Kuid seda toob ta wiguriline elu kaasa. See on mulle tuttaw, seft ma olin enne Hamburi kriminalpolitseis ametis.“

„So, so,“ nilutas inspektor, nagu oleks asi nüüd selgetis saanud.

„Nüüd ütlege mulle auwaste.“ hüüdis Fritz üles karates, „on teil selle daami käest midagi kirjalikku?“

„Ei!“ wastas inspektor. „See kõi on herra doktor Nörenbergi käs.“

Silmapiilk pööras Fritz ümber ja tungis ootamisetuppa, kus juba mõned daamid istusid. Herrad wiibisid enne lõnetundi kõrwal biljarditoas. Doktor Nörenbergil oli ligematel tundidel tööd.

Nii siis tormas Fritz puiestittu proua Detleffenit otsima ja jooksis just Tillo-onule läte wahela.

„Poiss, poiss!“ ähwardas onu sõrmeaga. „Ara asja hulluks aja, muidu pistawad su weel puuri!“

„Armas onu,“ wastas Fritz jultunult, „kui sina mind kaitse, ei karda ma midagi.“

„Minu wõimul on ka lõpp,“ tähendas onu, õlgu kehitudes. „Siirenalki oli ju õige lene, aga tead sa, majori-proua jäi ometi haigeks ja pilitab nüüd soojade mähkmete sees wõobis.“

„Ja proua Detleffen?“ uuris Fritz himukalt.

„Temaaga pole sul asja!“ wihasstas onu. „See daam seisab minu isekralise kaitse all ja sina jätab ta rahule!“

„Sinu wõimul lõpke kord ta!“

„Kuid mitte sinu üle!“ wihasstas onu. „Sina oled küll täisealine, aga mul on raha. Ja kui sa weel kord proua Detleffeni juure poed, jätan ma su pärandusest ilma.“

„Wõi mina sinu!“ wastas Fritz rahulikult.

„Wäga hea,“ naeris Tillo-onu. „Naljamees sa oled ja mina ei pane sulle seda pahaks. Seft sa ei wõi sinna ju parata.“

Nõnda jalutasid nad aias ja õtsisid proua Detleffenit.

„Kui sa mulle pealegi tahad meelehead teha,“ algas Tillo-onu wiitwitates, kuna nad aia lõpul suure lillepeenra ümber tiirlesid, „siis soola wäike leitnant weidi sisse.“

„Õõigepealt raha!“ wastas Fritz ja sirutas käe wälja.

„Wäljapressija!“ wihasstas onu ja pistis käe taskusse. „Neljada marka!“ luges Fritz järele. „Wäike küll miljonäri kohta, kuid eks ma katju.“

„Sa lähed filmanähes häbemamataks!“ kirus onu. „Ja rummipudeli peale tähendamine pole ka hea. Seft mis peab proua Detleffen minust arwama?“

„Wõi siis sealt puhub tuul?“ hüüdis Fritz ja wiilistas kui kuldnoot.

„Mina ei joo mõnest päewast saadil ülekõrge enam!“ diendas onu ilma õõhjuseta. „Kui inimene juba üle wiitekmne wana on, peab ta ka oma terwiise peale mõtlema!“

Prantsuse väerinnal. Sõjatangelase lojutulet.

„Aga äkiline alkoholist lahtumine on alati kahjulik!“ hoiatas Fritz. „Mõttele minu valu peale, kui sind äkitselt rabadus tabaks!“

„Selle peale mõid veel kaua oodata!“ naeris onu lepitatult.

Sel filmapiigul tuli wanem õde ja kutsus Fritzku lõnetunnile.

„Müüd ja saad!“ rõõmustas Tillo-onu. „Küll sul seal juba pead pestakse.“

Doktor Nörenberg ja doktor Rõndel pidasid seetõrv üheskoos lõnetundi.

Fritz astus tuppa õige paha südametunnistusega, võttis istet ja pilgutab walguse poole filmi.

„Kudas te magasite?“ küsis Nörenberg.

„Pahaste! Peaaegu mitte sugugi!“

Dr. Rõndel, kes kirjutuslaua ees istus, lastis süle tindi sisse ja kergitas kulmu. Dr. Nörenberg pani haigele elektroded külge ja lastis woolu läima.

„Mis te eila hüirega dieti tahtsite?“ küsis ta.

„Mibagi tõendaba!“ vastas Fritz rõhuga. „Kuid asi ei läinud märki.“

„Mis tõendus see oli?“ uuris Nörenberg edasi.

„See jääb esialgul minu saladuseks,“ vastas Fritz.

„Ega te ometi tõendaba ei tahtnud, et koduhiirt wõimata on taltsutada?“ mõistatas Rõndel. „Siis läts see teil lorda.“

Fritz raputas pead.

„Meie õfime nimelt seletust,“ teatas Dr. Nörenberg. „Muidu peaksime arwama, et daamid bega tahtsite paha nalja teha.“

„Aa jeda ei tahtnud ma!“

„Siis jääb ainult üle arvata, et sunnimõtte mõjul jeda tegite.“

„See on wõimalik, sest see sunidw mõte oli täitja õige.“

Nörenberg võttis elektroded ära ja waatas ametiwen-nale mõistwalt otja.

Fritz oli waba ja Tillo-onu, kes järgmine oli, ootas juba eestwaas.

Arstid võtsid teda murelikult vastu.

„Ei ole enam kahtlust, herra Semmelhack,“ ütles doktor Nörenberg. „Teie wennapöeg näeb sunnietelujutusi. Tema enefe ja ta meie asutuse kindlustuseks peame ta alle wahi andma.“

„Tõeste?“ hüüdis Tillo-onu ja läks näost punaseks.

„Urge muretsege!“ rahustas teda asutuse juht. „Meie ajame asja nii, et see filma ei paista; waewalt märkab ta jeda õjegi. Kuid tema juures peab keegi tubli mees wõibima, kes teda filmitseb. See on kõik. Ja mina ei ole oma asjas ka weel mitte kindel! Kuid mõne päewa pärast wõime lõpuotsuse anda, et teda tarwilikult parandama saaksime hakata.“

„Noh, olgu siis Jumala nimel!“ vastas Tillo-onu ja võttis haigetoolil istet.

Fritz aga oli wahemaal uue tõenduswõimaluse wälja nuustunud. Helenel oli pahema rinna peal wäike pitergune tebrtähn eht must märk. Kui proua Detleffenil jeda ei olnud, siis oli ta kas elfinud wõi see märk oli karalaste kõrwale toimetatud. Müüd püüas ta supelusmaja ümbruses. Kuid naisterahwa osakonna aamad olid karwapealt niisama läbipaistmatud kui meesterahwa osakonnal. Dnneks ilmus Brunhilde, naispefija, läwele.

Fritz tormas tema juure ja pistis tale terve marga pihku.

„Ras teate, on proua Detleffenil pahema rinna peal must märk?“ jostistas ta.

Brunhilde, kes temast peajao pikem, vaatas tema peale ülevaalt alla.

„Arge nii häbemata olge!“ ütles ta rahulikult ja pistis raha tasku. „See on ametisaladus!“

„See märk on tal siis!“ rõõburõõmistas Fritz ja võttis veel teise marga taskust.

„Nii karvapealt pole ma teda veel filmitsenud!“ põistas Brunhilde osavalt kõrvale ja võttis teise raha vastu.

„Siis homme!“ jostistas Fritz.

„Nii laua ei tarvite teil oodata!“ ütles Brunhilde, kes julgugi pea peale ei olnud kukkunud. „Pooletunni pärast tuleb ta.“

Wida kauemine ta Fritzu kinni hoidis, jeda teadis ta, jeda suurem oli jootraha.

Kui Fritz ümargusest päitsewanni-aiast mööda läks, nägi ta proua Detleffenit taewasiniises hommikutuleidist sulpelmajase pugawat. Hele naer tuli Fritz u suust.

Ja ta jäi Brunhilde ilmumist ootama.

„Noh, kuidas on?“ küsis ta ruttu.

„Egin kõik, mis võimalik“, vastas Brunhilde, „kuid asjata“.

„Aa!“ wihastas Fritz ja tormas eemale.

Ta teadis küllalt. Ta oli jootrahade umbuulitsasase sattunud. Sel kombel sai ta ainult rahast lahti, aga saladuse kättesaamist ei rõõmud juttugi olla.

Wihastelt heitis ta sohvale pikali. Oli tarwis midagi uut wälja mõelda.

Ta mõtles ja mõtles.

Siis — tõsi! — oli abinõu leitud.

Ta pidi Hamburgi Thella-tädi juure sõitma! Wõibis Helene Hamburgis, siis oli proua Detleffen proua Detleffen ja mitte proua Helene Semmelhael. Kell pool kuus läks rong — sellega tahtis ta sõita.

Seal koputati kõwaste uste pihka ja tuppa astus wäike-lodanlik mees, halvastistunud kuub seljas ja riidest kingad jalas. Fritz teda ei tundnud.

„Minu nimi on Gottlieb Töle!“ algas wõõras nohisewa häälega ja võttis ilma pikema jututa uste kõrwal istet. „Serra doktor Nörenberg saadab mu siia teile seltsiliseks, et te midagi lollust enam ei teeks.“

Fritz wahtis tale arusaamatult otja. Siis kukutas ta enda sohwa peale, naeris kui metsaline ja siputas jalgu. Ta sai asjast kohe aru, tale oli waht juure pandud.

Gottlieb Töle võttis taskust raamatu ja kirjutas.

„Mis te teete?“ küsis Fritz uudishimulikult.

„Kirjutan sümptomist“ üles!“ wastas waht ärilikut ja pani raamatu kinni.

„Noh!“ hüüdis Fritz ja hüppas laua tagant wälja.

„Siis ei saa teie waht tehagi. Sest mina seisn ainult sümptomidest koos!“

Gottlieb Töle oli üles tõusnud ja ootas kallalekippumist.

„Näha filma all ütelda: mina ei olegi ju hull!“ tunnistas ta ja pigistas nii kõwaste wahi kätt, et see näo wiltu tõmbas.

„Seda ma näen!“ ütles Gottlieb Töle ja tahmas uueste tähendusteraamatu järele. „Teie olete üsna harilik inimene. Kuid te teate ju ometi, misugused need stuberinud isandad on. Nende wastu pole midagi teha.“

Fritz pakkus tale sigarit, mille mees wastu võttis ja tasku pistis, tähendades, et teenistuses suitsetada ei tohi. Wajajooksul sai ta jutufamaks ja tunnistas üles, et ta kõrd kufagil hullumajas hulluwaht olnud ja nüüd Dusterodes wäitest würtspoodi pidawat.

„Seda peab minu naine,“ lõpetas ta, „ja mina olen oma tarwis, siin sanatoriumis abiks.“

„See on wist raske teenistus?“ uuris Fritz.

„Kõige noorem ma just enam ei ole!“ tunnistas Töle.

„Kuid jõudu on mul veel küllalt. Wõin iga hulluga walmis saada, kuigi mõnel neist hüglajõud on. Kuid mina tunnen asja. Tarwis ainult õiget wõtet ja nad on wait.“

Mitte jämebust, ei, aga kindlust. Muud midagi. Minult joošta ei jõua ma enam endist moodi. Sina jääb kergeste kinni!“

Fritz julgustas teda wahetpidamata niisugustele tunnistustele ja tundis kuniinglikku lõbu.

„Eila olete teie hiirega kena nalja teinud — habemeajaja jutustas. Tema arwanud kohe, et seal taga lollus peitub.“

„Ras peate mind siis lolliks?“ küsis Fritz pahaselt. „Sellepeale ei wõi ma teile õiget wastust anda!“ wabandas Töle. „Bisut segane näitate igatahes olewat. Teil on filmades niisugune wabisemine, juustel on segi ja känd wärisewad ka. Kuid sellest hoolimata wõite üsna mõistlik olla. Mõniford on hullud palju mõistlikumad kui mõistlikud. Peab ainult tähelpanema sümptomist ja siis diagnoosi“) tegema.“

„Teie olete ju päris tohter!“ imestas Fritz.

„See tuleb sellest, et nii palju aega juba nendega läbi käin.“ seletas Töle alandlikult, „siis jääb ilka midagi külge. On ju minulgi kats filma peas.“

Siis lätsid nad nagu kats head sõpra puiestikku jalutama.

Proua Gerstenberger nägi neid ja läks neile wastu.

„Kes siis see teie kaaslane on?“ küsis ta Fritzult.

„Weel üks onu!“ esitas Fritz, kuna Töle kohe raamatu wälja võttis ja midagi kirjutas.

„Nii on õige!“ naeris Fritz ja patutas tale õiale. „ilka hoolega sümptomid üles tähendada!“

Proua Gerstenberger lahkus meeleawalduslikult ja filmitses neid eemalt, sõrmi tahtmatalt suhu pistes.

Edunajõugi ajal ootas Gottlieb Töle Fritz u peale. Rohwini ei ilmunud mingisugust uut sümptomi. Siis aga läks aeg tungiwaks, Fritz tahtis igal juhtumisel õhtuse rongiga Hamburgi sõita. Kuid ta ei saanud wahist lahki. Nagu pigi oli see tema kannul. Ta kawalus oli otse muinasjutuline. Pani Fritz riidesse, walwas Töle wäljas. Jooksis Fritz ümber lillepeenra, lippas waht nagu hagijas ta järele. Fritz lippas wärwast wälja; Töle järele. Rongiminefunt oli weel kümme minutit aega. Siis pööras Fritz ümber.

„Minge kus kurat!“ kisedas ta ja tõstis rusikat.

Aga Töle oli kiirem, jooksis tale rinna alla ja pidas ta raudse käega kinni. Fritz wihastas, tahmas ta kõrist kinni ja wirutas ta rohu sisse. Kui Töle jalule tõusis, oli Fritz juba walfalis. Ta wisati lahikesse wagunisse, wedur wilistas.

„Bidage!“ kisedas waht hingetult ja jooksis platformile.

Kuid jaamaülem oli teises arwamises — rattab hahtasid liikuma ja Fritz keerutas läbi aina lõbusalt kibarat.

„Teie wõite ju Halberstadt telegraferida,“ arwas jaamaülem.

Kuid seda ei tahtnud Töle ilma Dr. Nörenbergita teha. Wäärarawas sai Töle doktor Ründeliga kokku.

„Kus ta on?“ küsis see.

„Põgenes ära!“ oigas waht ja õõrus oma siniseid plekka. „Wistas mu maha, sõitis rongiga ära.“

„Isjand Jumal!“ hüüdis Ründel. „Ei tea, mis siis kõik juhtub!“

Dr. Nörenberg kehitas õlgu. Ta lastis Lillo-onu kutjuda ja teatas sellele, mis sündinud.

„Oh, tema on leiwaga wilunud, tuleb tagasi,“ wastas see. „Küll näete. Mina tunnen teda paremine.“

Kuid see arwamine ei saanud Gutenknecht sanatoriumis maitswaks. Suurem jagu, nerde hulgas ja proua Detleffen, uskus, et Fritz paratamata hull on. Ja sellepärast oldi rõõmus, et ta putku pannud.

XIV.

Wahaejal wuras Fritz wurisewate rataste ühesuguses taktis läbi õõ üle Luneburgi nõmme. Ta tõmbas kibara filmade peale ja andus oma mõtetele, lootustele ja ootustele.

*) sümptom — haiguse tundemärk.

*) Diagnos — haiguse aramääramine.

Ühine haud!

Rab fängitati ühte hauda
Seal waenuwälsjal puhtama.
Ei olnud kellegi kuut lauda,
Ei nutnud keegi pisara.

Rab nii kui wennad kõrwu seati,
Nii puhtawad nad rahuga.
Neil wõerast mulda peale aeti —
„Muld, neile kerge ole ja!“

Edjapaawatu.

A. B.

Miks.

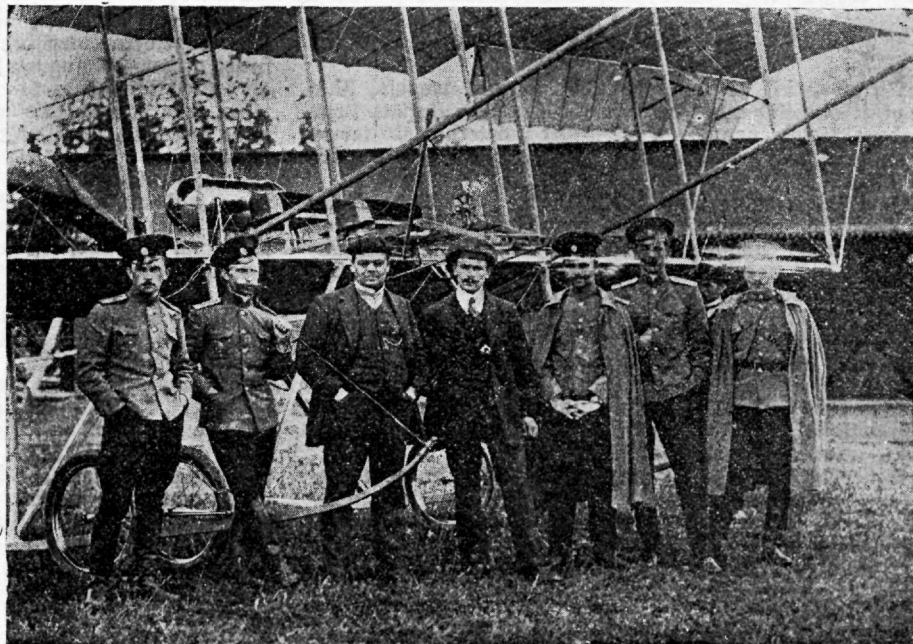
Miks määrab õrnad died weri,
miks häwitawalt lendab kuul;
miks rahwas rahwa wastu kurti
on kowadisel diekuul?

* * *

Ea kodu kirja kirjutab:
„ma olen wahwa sõjamees“ —
Kuid ise segab tulbiga
ta ümber putru katla sees. . .

Sõjawälsjal.

Karl Raast.

Sendurid ja kirjasaatjad.

Jälle oli ta kahtlema hakanud; ta kahtlused kaswasid, mida enam Hamburi wahke wähenes. Müüid ei paistnud see ta meelest sugugi enam nii kindel olewat, et proua Detleffen ja Helene üks seesama isik oli. Ja komistamisefiiriks oli ja jäi wana küsimus: Mis ois Helene Dusterodes? Tahtis ta teda wihastada? Selleks oli Helene lig mõistlik. Wõi Lillo-onut wõrgutada? See oleks lolluse kõige õrnem õis olnud. Kui Lillo jälgile sai, lõppes asi pahaste. Ja ta sai jälgile, warem wõi hiljem!

Mida enam ta põhjuste järele uuris, seda wastikum paistis tale see arwamine olewat. Kas wõis Helene tõdest tahta müüid Lillo-onu naiseks saada, kui ta temale lord juba oli korwi annud? Ja kui ta, tema, Fritz, ei lastnud ennast iial lahutada!

Mikselt kaotas Fritz tasakaalu. Waqun muras kusaqile wälsjali ette. Kübar kukkus tal maha. Wäljas läks ju walgemaks. Juba oli Elbe jõe udu tunda. Raftatades peatas rong.

„Harburg!“ kirjendas wäljas kellegi unine hääl.

Müüid lähenes mõistatuse seletus. Sirgeste istus ta nurla.

Kui ta weerand tundit hiljem Hamburi peawälsjali jõudis, sadas wihma. Kuid ta tundis enda selle koduse ilma tagajärjel terwema olewat. Rajawõtme oli ta Dusterodesse unustanud. Ta ronis lähemasse hotelliwõõdisse ja magas kui mutt.

Juba enne kella ühtteistkümmet oli ta Cimsbüttelis ja pidas Thella-tädi korterit filmas kui detektiiv. Cesiirid olid lahti — nii siis oli keegi kodus. Et mitte nähtud saada, läts ta lähemasse õllepoodi, mis telbris oli, ja pidas majauft filmas. Kuid kedagi polnud näha. Kui wiimaks tüdruk taldrekuga üle märja uulitsa ja ümber lähema uulitsanurga kihuni juurde lippas.

Müüid oli tarwis tegevusesse astuda!

Fritz lippas üle uulitsa ja kõlistas. Kui linl lõhatas, tahtis ta sisse lipata. Kuid Thella-tädi oli uffe seest ketti pannud.

Krahtil ütles üks ja wärses. Minult wäike pragu oli lahti.

„Mu Jumal!“ hüüdis tädi kartlikult. „Kes siis see on?“
„Tungiw telegrammi!“ pahwatas Fritz kui linnawaht, kes kogemata kirjatanbjaks hakanud.

Thella-tädi jahmatas.

„Siis pole Helene asjad korras!“ kirjendas ta ja firutas käe läbi prao telegrammi järele. „Andke ruttu siia!“

Müüid istus Fritz tindis.

„Teie peate alla kirjutamal!“ pahwatas ta weel lord. Ja seetord wõttis Thella-tädi uudishimu.

„Kett langes ja Fritz wõttis sissekäigu tormiga ära. Tädi ei tundnud teda ära, ja mõtles rööwlite peale. Iga päew tõi ta ihuleht niisuguste asjade üle teateid.

„Telegrammi!“ kogeles ta.

„Olen ma ise, kallid tädi!“ hüüdis Fritz ja kaelustas teda. „Kus on Helene?“

Thella-tädi tõukas teda wihajelt tagasi.

„Sina?“ oigas ta meeletult. „Sa julged siia sisse tungida?“

„Jegi wastu sinu tahtmisil!“ wastas Fritz ja wõttis istet. „Eulen otsesteed Dusterodesst, et Helene terwise järele küsida.“

„Jah, aga mis see siis tähendab?“ hüüdis tädi ja kobas oma otfaesist.

Fritz tahtis parajaste pikemat seletust tegema hakata, kui tüdruk tuli. Lihataldrek oli tal peaaegu käest maha kukkumas, nõnda ehmatas ta.

„Herra Semmelhac!“ pahwatas ta, „Teie ei oleks ju tohtinud siia tullagi.“

„Mine kõõli, Dora!“ kästis tädi ülevalt alla.

„Noh!“ lepitas Fritz. „Teie olete enamuses ja wõite mind ju wälja wifata katsuda. Seft heaga ma siit ei lahku, enne kui asjad joones on. Et Helenet siin ei ole, tean ma juba. Uga ütle mulle, kus ta on?“

„Seda ma ei ütle!“ wastas tädi wilult. „Seda sa minu käest teada ei saa, seft sa tahad teda tülitada!“

„Wastuoksa!“ kaitstes Fritz ennast. „Tema tülitab mind. Ja sellepärast ma siia tulingi.“

„Nähtawaste tulid sa siia paha nalja tegema!“ ütles tädi ülevalt alla ja pani käed rinna peale ristamisi.

(Särgneb)

Suuletaja.

Ast algas nii, et luuletaja ühel päeval moodsa, lisa-wärwiliise peenelõhnalise kirjateise sai, suurte, rutuliste kirja-tähtedega kaetud, nagu seda harilikult naisterahwad tarwi-tawad, kellel palju waba aega ja kes wabameelsed taha-wad olla.

Luuletaja waatas kõige pealtalkirja. Seeford oli see üks Mathilde nimeline ja kirjutas Tallinnast. See oli uudis; sest weel kunagi ei olnud tale keegi Mathilde nime-line leht talwe ajal ja sealt maanurgast kirjutanud. See oli ka ainus, mis selle kirja juures uut oli. Kõike muud tundis ta juba, liialdatud lugupidamise tundmusest alguses kuni harilikult lõpulauseni: „Kui see kiri mitte lugematalt paberikorwi ei rända, siis kirjutate mulle wahest paar reakest.“

Baari,rea asemel kirjutas luuletaja seitse, milles ta liigutawalandlikult tähelepaneku eest tänas, mis tundmata daamil tema „kirjutuste“ kohta oli.

Sellepeale sai ta mõne päewa pärast kahelja lehekülje-lise kirja, milles Mathilde teda lahtete reakste eest waimus-tatult tänas. Luuletaja, kes oma austajate wastu armulit oli, rahustas daami uue kirjaga, kus ta nii ettewaatamata oli, et sellel oma ümbrust kirjeldada palus. Tal oli, nimelt ndu, üht romani Cesti linna elust kirjutada ja fogus selleksmaterjali.

Nüüd tuli nalfatooniline kiri, milles Mathilde naiste-wiisil wähem oma ümbrusest kui iseenesest kirjutas, ja pärast fogemata lisatähendust, et ta mitte enam päris noor leht kolme lapsega on, järgmist kirjeldas: „Ma mängin gitarret, loen uudisjuttusi ja ootan armastuse peale.“

Luuletaja, selle peale kindel, et naisterahwas mitte wanapoolne leht ei ole, kuna ta seda muidu mitte kirjuta-nud ei oleks, wastas wiisakalt, et wanem leht väga huwi-taw olla, kuna ka tema ise walminud aastates olla ja pea-legi hingelise armastusest unistawat. Ta lõpetas oma kirja sõnadega:

„Palun, saate mulle kord oma pilt!“

Nüüd oleks preili Mathilde, kes kolme lapse kaswata-janna ühes mõisas R. lähedal oli, väga hästi oma pildi saata wõinud, sest ta oli diifew, kahelümnekolme aastane, sirge neiu, süsimustade silmade ja lumivalge õrna näoga. Kuid ta ei teinud seda mitte, waid saatis mingisugustel põhjustel, mis ainult naisterahwa peajust tõusta wõiwad, ühe oma ammu furnu noorepõlwe sõbranna pildi, see oli kollaste juustega ja siniste silmadega olnud, muidu aga waimuwaene, mis muidu ilusast näost kobe silma paistis.

Seeford tuli luuletaja poolt nelja leheküljeline pilt kiri, kus ta peenetes, kihwitud sõnades ilusa pildi eest tänas, ja originalile oma kompliment tegi. Esimest korda leidis ta ka, et Mathilde kiri waimurikas oli, ja kui elukäsiteline hingede-tundja, piibdis ta näo järele tema waimu üle õhustaba, mis tema sõnu elustawat, ja mis ka tema magusatest sil-madest wälja särawat, ja õrnade huulte ümber kelmikalt wälkuwat. Muidugi teada, pildist ei säranud ega wälkunud midagi, ennem küll weel kirjast, aga mis ei ütle luuletaja kõite, kui ta ilusale naisterahwale meeldida tahab.

Preili Mathilde imestas, kui selle austuse ja lugupida-mise tunnistuse kätte sai, mis õieti mitte tema, waid tema surnud sõbranna kohta käis. Kuid nüüd oli hilja pettust awalikutu teha, sest mis oleks kuulus kirjanik temast mõtel-nud, ja kas oleks ta seda temale iialgi andeks anda wõi-nud, et ta teda selwiisil ninapidi oli wedanud? Nii kustus end wale wõrt edasi. Muidugi oli see neiu igatord pisti südamesse, kui luuletaja järgnewates kirjades, mis nüüd korralikult tulwad, tema heledatest juustest, roosilistest näost ja sinisilmadest unistas, mida ta nii väga armastawat. Ja seda enam kannatas ta selle tüpuse jumaldamise pärast, mis tema omale otse wastane oli, kuni ta luuletaja sõnu ifka rohkem armastama hakkas, neid pehmeid, sooje, kardedawaid sõnu, mis kõiki keerulisi teesi tundsid, mis naiste sūdame-tesse wiivad ja neid teesi wiist ka sagedaste näinud olid.

Kuid nende õrnade kirjade peapõhjus, igawa talwe aja-wiide, oli mõlemilt poolt kätte saadud. Luuletaja kirjad

tuhjastid end Mathilde wäikes kirjutuslaua sahtlis, ja mis selle wahekorra tulewikuse puutus, siis ei teinud see tale suurt muret. Niiisugustel tutmustel ei ole ju üleilõlje min-git tulewikku, mõttes ta. Ühel päeval kirjutab tale keegi teine, kelle parfüm tale uus on ja kelle kirjawiis tale pare-mine meeldib, siis unustab ta minu wiimase kirja peale wastufe.

Kõik tuli aga teistiti. Kirjad ei jäänud mitte üksi tule-mata, nad muutusid ifegi weel õrnemaks ja tulid sageda-mine. Nähtawaste oli luuletaja oma kirjasaatjannat ar-mastama hakanud, sest ta nimetas teda oma sõbrannaks, awaldas tale oma salajamaid mõtteid, nii, et teda see pealt-näha hülgaw elu rahustamata jätab, ja et ta ennast kõigest kuulsusest hoolimata õnnetu tunneb olewat. Kui palju ilu-sam oli see, kirjutas ta neiuale, kümne aasta eest, kui ma weel tundmatast elasin, kuid üht kullajuufelise sõbrannat omaks nimetasin, keda ma armastasin — ja kes mind ar-mastas! . . . Mathilde trööstis: mis kullajuufelisesse sõb-ranasse puutuda, — siis olla sedasugust alati jaadawal. Kuid ometi oli tal kahju, et sõna kuldjuufeline igas luule-taja kirjast ette tuli, ehk küll asjal ka oma hea külg oli. Nii oli ta wähemalt ifikliku tutwuse eest hoitud ja ast jäi sel-leks, mis ta oli: ilmsüüta nalfats kirjades.

Kuid nähtawaste ei olnud see sugugi ka luuletaja ndu. Sellejärele kui ta juba märtsil oma pildi oli saatnud, tuli õhawatõeteks kiri, et tal lähemal ajal asjatalituse pärast sinnapoolse reisida olla ja ta sel juhtumisel ka oma sõbran-nat näha tahta.

Nüüd pidi kõik awalikutu tulema!

* * *

Nädal pärast seda tuli preili Mathilde korraga meelde, et tal Tapal tädi on, ja et ta seda wana daami, kes pea-legi haiglane oli, suwest saadil näinud ei õtnud. Nii palus ta siis oma paruniproualt kahenädalise puhkeaja ja sõitis Tapale, et siis sellefama rongiga, milles luuletaja Tartust tuli, Tallinna tagasi pöördä. See nimelt oli tema plaan, milleks tal kats põhjust oli. Esiteks tahtis ta oma sõpra, enne kui teda ifikliku tundma õppis, eepooletna waadeldä. Kes teab, kas ta tõeste nii wälja nägi, nagu pildi peal. Wahest olid tal walehambad, ehk jälle reisis ta mõne naisterahwa selfis? Mõlematel juhtumistel oleks ta alles mõne pärastise rongiga Tallinna tagasi pööranud. Sits oli tal weel teine põhjus. Luuletaja tundis teda ainult sõb-ranna pildi järele. Muidugi oleks ta seda ektistust paari sõnaga ära seletada wõinud. Kuidas aga, kui ta temale siis enam ei meeldiks? Selle hädaõhu eest tahtis ta ennast iga hinna eest ära hoida. Ennemalt tahtis ta temale selle wastandit näidata, ja see wõis Tapa jaamas ja tagasi-õidul sündida.

Pool tundi enne rongi ärasõitu nägi ta ootesaalis esi-mest korda oma luuletajat. Ta oli tema wälimusest kobe petetud, nagu see peaaegu alati sünnib, kui mõnd kuulsat meest esimest korda nähtakse. See tähendab pea ja pruun habe olid needsamad, mis pildi peal — muidugi kümme aastad wanem. Kuid Mathilde oli selle pea kohta suurt, sirget leha mõelnud, ja nüüd oli see aga lühike ja pakš. Ifegi kõht oli tal. Preili Mathilde oli päriselt ehmatanud, kui ta märkas, et sellel kuulsal armastuseangelasel kõht oli.

Neiu waatles teda kartlikult, kuidas ta uhelt midagi tellis, nerwifelt ajalehe kätte haaras ja, kuna ta teatri- ja kunstiteated walgustirufel ülewaatanud, lehe aigutades jälle kõrwale pani. Nüüd waatas ta saalis ümber, nagu ajawõidet õfides, ja korräga tundis Mathilde, kuidas mehe pilt tema peale peatama jäi. See oli uuriw luuletaja pilt tumedatest silmadest, ja neiu wärikes, kui see temasse puutus. Segaste õi ta filmad maha ja kui ta mõne minuti pärast ettewaatlikult jälle üles waatas, märkas ta, et luuletaja filmatlaasi ette oli pannud, ja teda ifka weel hääskitiwalt ja lahtelt waatles. Nähtawaste meeldis ta temale, mustadest juustest hoolimata.

Wagunis istudes õfustas ta, teel oma sõbrale pettust pildiga ära seletada. Ta oli kindel, et see temale andeks annaks, et ta mustajuufeline oli.

Kurat.

Ma nägin unes kurabit — —
ta on nüüd terve, tugev pois;
ta sõrmed kallid sõrmustid
ja taskud ehteasju täis.

Ta ütles: tere, sõjamees,
mul aeg läind ammu igawaks —
siin suitsus, tulewingu sees
wõib muutu päris paganaks!

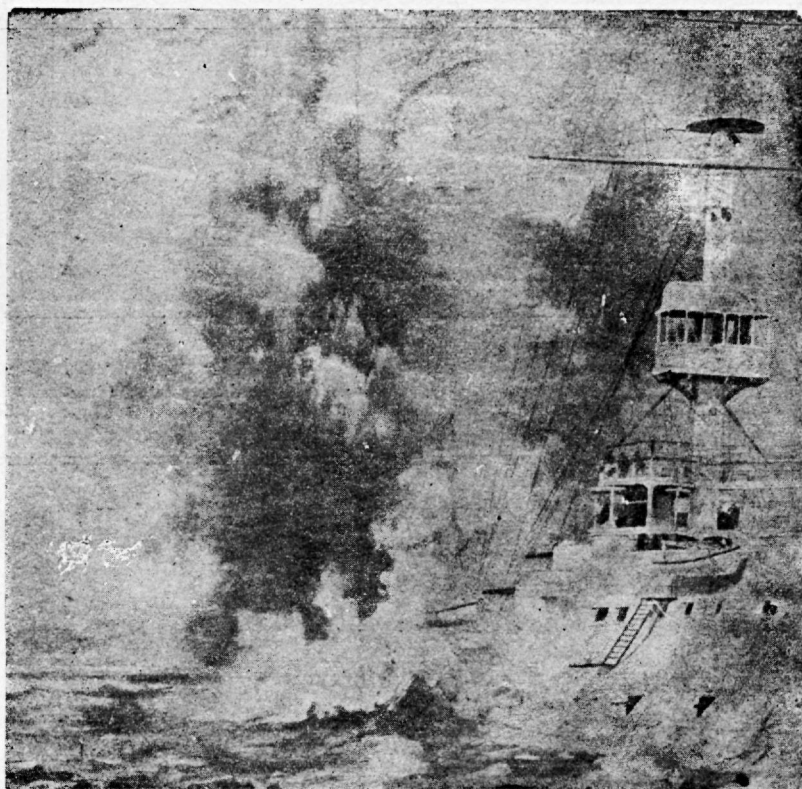
Ma sõidan lõbu otstima
sealt maalt — kus kalew samblasoo
mu efsisa ketiga
kui kassipoja kinni poos.

Seal tasumise tuhinas
kõik Linda tütreid wõidan nüüd,
pea riplewad mu ahelas — —
kui paelas suwel põllupüüd!

Kui wihastades tahtsin ma
tal kõrist kinni haarata —
siis oli kurat kadunud. — —
Oh neiu — kuhu kadus ta?

Eelawõtsel.

Karl Kaasik.

Lahingulaew.

Ta sligi wist juba andeks annud, sest korraga läks wa-
guni üks lahti, luuletaja astus sisse, teretas ja istus tema
wastu.

Nähtawasti soowis ta temaga tutwust teha — teel
luidjuukselise iluduse juure. Neiu hoidis waewaga naeru
tagasi. „Kuidas hakkab ta minuga rääkima?“ mõtles ta.
Kuid see küsimus ei näinud luuletajale mingit waewa te-
gema. Eihitsalt ja loomulikult, nagu see neljakümne aastase
mehele kohane, küsis ta. „Kuhu reis lähleb?“

„Tallinnal“ otstustas neiu ruttu.

„Kas olete seal lodus?“

„Jah,“ waletas neiu wahwast edasi.

„Siis linnate!“ arwas luuletaja, „kuid palju wabrikuid
— wäga palju wabrikuid. . . Ka lina teater.“

„Jah, wäga lina!“

Juba oli jutt käimas. Neiu teadis wastata, awaldas
teatud haridusekraabi. Mees eksameneris osawalt, määras
tema seltskondlise ja hariduslise õhukonna ära ja küsis ette-
waatlikult, nagu arst küsib, kui haiguse kohta otstust tahab
anda. See oli haritud naesterahwas, tallele ennast õige
nimega tutvustada wõis. Ta nimetas oma kuulsa nime
pealtnäha ükskõiksest, kuid luurawa tähepanekuga. Dige,
ta ei olnud neiu mitte waleste hindanud.

„Luuletaja?“ küsis see ärawalt ja rõõmsalt.

„Seefama!“ naeratas mees hoolimatalt.

Rõhe algas neiu tema raamatuteft kõnelema, mida ta
muibugi kõige lugenud oli. Luuletajat ei pannud see su-
gugi imestama, ta wõttis neiu waimustuse kannataja näoga
wastu. Kui see wailis, küsis ta: „Teie olete abielus?“

Nähtawaste oli see tale tähtis. Ja et preili Mathilde
juba kord waletama oli hakanud, waletas ta weel edasi:
„Jah!“

„Mis ametit teie mees peab?“

„Raamatupidaja,“ oli kurb wastus.

„Kas tema ka minu raamatuid loeb?“

„Seel“ ütles neiu põlgawalt.

Luuletaja waatas tale järelmõtlemalt, proowiwalt otja.
Siis wõttis ta tema kae. „Teate, teda teie mulle meelde
tuletate?“

„Noh!“

„Ühte naesterahwast, kes mulle kümne aasta eest wäga,
wäga lähedal seisis.“

„Mis te ütlete? Teile tuletab wist küll iga naesterahwas
kedagi teist meelde?“ küsis neiu naerdes ja näitas selle juures
oma ilusaid hambaid.

Küsimine meeldis luuletajale ja ta hambad. „Jah, nii
see on!“ nikutas ta kurbalt naeratades, „kuid see ei tee
wiga. Nii armastatakse kahetõrdselt: olewitus ja minewitus.
Ja oldakse weel kord nii õrn. . .“ Wähe aja pärast kõneles
ta edasi: „Jah, kümne aasta eest! Mina olin seekord waene
ja tundmata, kuid palju õnnelikum. . . Tal oliwad otse teie
juuksed, teie silmad. . .“

„Ta oli siis mustajuukseline?“

„Täieste mustajuukseline!“

„Neiu?“

„Mehe naene!“

Mathilde jäi korraga tõsiselt. Ta olets selle üle rõõ-
mustama pidanud, et ta kuulsale mehele nii hästi meeldis,
kuid siis ei wõinud ta enesele jälle salata, et mees teda juba
praegu, enne kui teda tundis, teel temaga esimesele kottu-
saamisele, pettis ja nimelt kahetõrdselt: olewitus ja mäles-
tuses. Seft see oli ju selge, et ta kümne aasta eest mitte
ainult üht kollastejuustega neiu, waid ka üht mustajuuk-
selist naist armastanud oli.

Ja wäga wailseks jäi neiu, walulikuft pettumuseft pii-
natud, kuna luuletaja tale meelitusi ütles, warjatuid ja
suurtõuguseid, pehmete, soojade, karbetawate sõnadega, mis
nii hästi keerulisi teefi tundsiwad, mis naeste südame
juure wiiswad, seft et nad seda teed sagedaste ja sage-
daste käinud oliwad.

Eugen Hertaut,
Tallinnast. Salkamaalt
sõjavangist äravõetud.

E. Ribbar,
S. Jaanist.
Reemia roodus joonist.

Artur Tenneberg,
Ratwere k. Saawa-
tud. Eweti haigem.

Johannes Binnerdorf,
Tallinnast.
Tegevus sõjaväes.

Aleksander Tombat.
Maria w. Sanitarina
tegevus sõjaväes.

Kui rong selles jaamas peatas, kus neil kokkusaamine oli, jäi luuletaja korraka wait. Ta astus akna juure ja vaatas välja.

„Kas teil siin wast kokkusaamine on?“ küsis Mathilde, kes istuma oli jäänud.

Mees pööras inimestes tema poole: „Kust teie teate?“

„Teie sugune mees!“

Ta astus akna juurest tagasi: „See pahandab teid?“

„Sugugi mitte! . . . Minult . . . kui ühele naesterahwale meeldida tahetaks, siis peab temas arwamist äratama, et tema ainule on, — filmapilgul vähemalt, kuigi mitte mälestutes. . .“

Mees wõttis naeratades tema käe ja juudles seda. Siis heitis ta weel wiimase pilgu välja jaamaesisele. Ja et ühtegi kollastejuustega naesterahwast näha ei olnud, siis tõmbas ta eesriide akna ette ja ütles: „Ma ei lähegi välja! Mis on mul sellest rumalast tüdrukust!“

„Jutustage mulle midagi sellest rumalast tüdrukust?“

Ja kuna rong edasi weeres, jutustas luuletaja oma kirjawahetusest selle wäitse maaneiuaga, kelle üle ta naeris, ja rumal neiu ise kuulas tähepanelikult pealt ja muutus järjelt tõsisemaks, nii et taale pizarab filma tuliwad. Kuid mees ei märkanud seda.

Kui ta siis Tallinnas rongilt lahkus, andis ta muidugi sõna, et näbala pärast Tartu tuleb, ja luuletaja illes otse.

Kuid kaks nädalat lükkisid mööda, ilma et ta enesest kuulda lastis, mille järele luuletaja tuldjuutselise pildi jällegi illes otse ja leiduse tegi, et see õrn näokoht siiski wäga magus oli. Sellepeale kirjutas ta neiule õrna kirja ja palus seletust, mispärast ta kokkusaamisele ei tulnud.

Mõne nädala pärast tuli neiu wastus, kus ta lühidalt ja kiidalt palus, luuletaja saatu tema kirjad ja pilt tagasi, ta olla ennast Tallinnas ühe raamatupidajaga kihlanud, kellega ta ligemal ajal pulmad tahawat teha.

Päew pärast seda tuli wäike pakike, ja selle peal seisis aadressi kõrwal: „Siis — kirjad. Wäärtus — 0.“
Luuletaja oli haawatud. L. G.

Naistehaigused

Haiguste kirjeldused, juhatused ja täielikud arstirohud haiguste rawitsemiseks; naisterahwa suguelu ja waluta sünnitamine. Wihidega. Hind 1.50 kop. Teaduse kirjastus Sarju ja Riitli uulitsa nurgal 46/15.

Jahimehe käsiraamat.

Jahimees, keda asi huwitab, leiab sellest raamatust palju kasulikku näpunäiteid. Hind 70 kop.

Seal, kus ainult sõjariistadel hääleõigus on.

Bootele Mesikäpp.

LXII.

27. aprill. Enneldunat oli lämmastaw kuumus. Käisin mõni wiikord jões suplemas. Eduna ajal fertsiwad lõunataewas ahwardawad, mustjassinatad pilwerünkad illes . . . Kõmas õdu ja tuli hea hoog pihewihma. Peale selle wähenes kuumus märkja.

Täna, kui posti järel käisin, sain kurwa teate. — Meie armastatud polkownik polguülema Tšerbatšhow oli jaadud haawadesse ära surunud. Rahju, kuid parata ei ole midagi!

Elame endisena hiwuaati-elu. Räägitakse, et nende päewade sees uuele liinile teele ajume ja meil jalamarssi üle kahesaja wersta ees seisab — kes teab, saab näha . . .

Sain täna hulga aja järele kodunt kirja. Kuidas see mind rõõmustas, ei osta sõnadega kirjeldada. Ohtul saadeti meid wiisteist wersta eemale tuleliinile. Meie eesmärk oli, et meie oma ja waenlase kaewikute waheliselt platfildil kõik püssid, labidad, kirjad, kirwed, püssid ja padrunid ära pidime torjama. Niijama ta surnutehad, mida seal meie kui ka waenlase omaid umbes kaitsjada wedeles ja haies. Kõik see oli seal 15. aprillist peale, kui taganestime.

Õõ oli walge. Pea täiskuu kallas oma walgust õhtralt laiale, kuna waenlase raketid temale weel kaasa awitajiwad. Sarnasel asjaolul oli wõimata oma eesmärki täita ja meie tulime niijama targalt tagasi, kui läinud olime. Jalutus-käik oli wõistaw, siiski tajus suurepäraline kewaööõ õrnus ja magusus selle mitmerõõrdsest.

28. aprill.

Täna õhtul läks ilm pilwe ja meid saadeti jälle sinna, kus eilagi käisime. Astusime teele, wõisime peale püssi ja kolmekümne padruni ka igauks kahe ja poole naelalise käsi-granati kaasa. Täname käit õnnestast paremine ja meie torjamine hulga püssi ning muud materjali ära, jõudime ifegi mõnikümne surnuteha maha matta . . . Oma kui ka waenlase omaid.

Wahete-wahel pistis kuu oma pilgu pilwe tagant välja. Siis, jarnastel momentidel, lamamine meie kui surnud, kui häbeneksime oma tegewuse üle. Oli itka ifesugune wõigas tundmus seal surnute seas liituda . . . Korraka kippus mul weri tarretamal — Misjugune rumal, lapseast päritud ust . . . Seal lamas surnutehade hunik mustendawalt ja nad liitusiwad, selles hunikus liitus midagi. Wõimata oli oletada, et peale seitsme päewase lamamise seal weel keegi haawatu oleks olnud.

Ma astusin ligemale, ning kuulsin nüüd tagasihoitud jututõma:

Johannes Tedre,
Tallinnast. Edja algusest
tegewas sõjaväes.

Boltsonot, Serkow ja Abelow.
Kõik Rattvere kr. ja sõjaväel.

Mart Ewert,
Karksi. W. Jaap. sõjas
olnud. Sõjaväel.

LXIII.

29. aprill. Shtu kell kuue ajal anti meile käst oma palatid ära laotada ja ennast marsimiseks korda seada. Peagi oli see tehtud ja meie sammumise äraminekuks valmilt polgustaabi juurde. — Ilm muutus jahedaks ja tuli hea hoog pikewihma. See rõõmustas meid — on mõnus marsšida, ei ole kuumust, higistamist ega tolmu karti.

Siin mängis polgu muusikatoor polgumarsfi. Lipu wstwood tuli lipuga, wõtsime püsiid ja andsime polgultipule au, mispeale polt liikuma hakkas, muusikatoor kõige ees, tema järele lipuwstwood lipuga, õpekomando, esimene, teine, kolmas ja neljas bataljon. Nende järele meie ning meie järel sabana — pommipildujate, partisanide, politsei, haawatutekandjate, kuulipildujate, telefonistide ja helgiwiskajate komandod, tööroot ja moonawoorid.

Sommikul, päewatõusu ajaks, jõudsime umbes kolmkümmend wersta Wunahommikupoole „N.“ külasse, mis P. M. raudteeääres, neli wersta õhtupool B. poolsaama asub. Küla on ojaäärse kaldal kuuse, männi, kase, lepa ja tominga metsast ümberpiiratud. Mitmedkümmend õppitub wõtsiwad meid elawa kontserdiga vastu.

Olime õige wäsinud, siiski afusime enne, kui lagunud küüni puhtama heitsime, teed teetma. Õppitub waitisiwad, isegi lookefed jätsiwad töörituse, ainult toonekurgede paar oja kaldal sanglepa otjas lagistas . . . Ilm muutus sõna tõsisest mõttes külmaks ja sadas weidi aega isegi laia lund. Põngu tõmbasiwad endid lõhnewad tomingadied, kuna wali tuul nende dieklidlesi laiaili pildus. Ilm jäi terweks päewaks wiluks.

Kui meie külasse afusime, maksis siin saja nael 15 kop., õhtuks kergitastiwad elanikud hinda aga kuni 23 kop. peale. Soolatud seapeki naelast wõtsiwad nad rubla. Kui piima toobist seal lähedal küla elanikud, kust meie ära tulime, 160 kop. wõtsiwad, oli siin piim odaw, nimelt wiis kopikat klaas.

1. m a i. Ilm on endisena sügisene wilu. Kübetab wahete-wahel lund sadada. Küllma käes lõdisewad piibelehed, raudrohi ja õrnad kiteskritimu dielesed, niijama longus on ka erneskill sõõdimaal. Elanikud aina rõõmustawad. — Wanad ütlewad, wilu mai tõotab wiljarikast ja sooja sügist. Sõõditutele ja kahjulikkudele pututatele on need wilud ilmad tõeste häwituseks ja sügis tõotab head saaki.

2. m a i. Täna käis meid, minu polgus wiibimise ajal esimest korda, korpuše komander, jalawäe kindral W. waatamas. Teda saatsiwad diwisjonide ja brigadide ülemad, kindralleitnantid ja majorid.

5. m a i. Elame wagust biwuakt-elu. Käime harjutustel. — Harjutame endid märgilaskmises ja tunneme segamatalt meid ümbritsewa looduse üle rõõmu. Ohtul on kui rahualal laagrisesolemisel üleiluline „новьрка“, kus mind igakord armjad, sulatawad polgu muusikatoori poolt mängitawa „Коль славень“ helid rahustawad.

Ragu juba ütlestin, ümbritseb meid segamets, kus tuhanded laululinud kontserti annawad, mis meie meelest palju parem on kui kõit salongorkestri kontsertid.

Saime endale ka suweilikonnad ja mütsid, nii et kerge liikuda on. — Püsiharjutused, marsimised ja gümnastika karastawad wabas õhus töötades mind füsiliselt, kuna riikutud närwidki siin rahuldust leiawad ja terwenewad. Hammastega on minul lugu aga täbarawõitu. Reid on suhu kõigest tosin alles jäänud ja needki walutawad sagedaste ilmamuutuse eel — jookswa, mis ma 18-eluastast Nabalas „Laastu“ talus sulasena teenides peale 20-rbl. aastapalga pärjisin.

Minult harwa, wagusatel kewadeõhtutel, kostab siia meie kätte kui kaugusest kõmaw kõu — tuleliinilt suurtüki mürin. Muudu unustaksime, kus wiibime. — Kord, kui tuleliinil wiibisime, ei lastud enam kodu puhtusele, nüüd on see jällegi lubatud. Sagastulejad toowad endaga wärskust, uubiseid, ajalehta ja maiustusi kaasa, mida üleilbidelt tarwitatakse.

Komandosje tuli kadunud Lederi asemele minu toimetamisel üks eestlane juure, nimelt Hans Meigas Jõeletimeest, Tallinna maakonnast, Saunjaist „Mäe“ talu omanik. Meie lätsime temaga ühes minewal aastal Uuest Peterhofist tuleliinile. Tema määrati neljandamasse rootu. Sai suwel juulikuul D. lähedal N. jõe ääres „D.“ mõisa all shrapneliikilluga esmalt pahemalt poolt põstest, pärast teel paremast õlast haawatud. Wiibis Saganrogis haigemajas, oli kolm kuud kodu parandusel ja tuli nüüd polku tagasi, kus ta jällegi neljandamasse rootu määrati. Praegu on polgus peale minu ja nimetatud Meigase weel wõitluseridades — wabatahtlik Embel, Rattwere maakonnast, Joosep Siemann, Leefilt ja Wasfili Kütt, Tallinna maakonnast. Wiimane teenib kuulipildujate komandos. Leised eeslased on enamaste diwisoni moonawooris. Johannes Killo polgu muusikatooris. Diwisoni moonawoori sai hiljut ka Kiltott, kuna tema kaaslane Koošimägi wiimaste wõitluste eest IV järgu Georgi risti saamiseks ette pandi ja hiljem sseriiki tööbataljoni saadeti.

Siin „N.“ külas wõib juba wähe puhtust, korralikkust ja isegi nägusaid naisterahwaid leida. Wiimased, kui ikkagi naisterahwad, heidawad meid ohwitseride peale pilkusi: „Wundrid järele jooksewad naisterahwad!“ tähendawad wanad taabid pead wangutades, ja õhtuti wõib ka jalutawaid paarist lähedal metsas õige ohtralt uitamas leida.

Täna pealelõunat oli meil jällegi laskeharjutus. Ma olin täna kõige parem lastja meie komandos. Laman nüüd päikesepaistel ja ootan, kui komando lastmisega lõpule jõuab. Minu waimustlisa eest liigleb mullune suwi mööda. Seeaeg olime meie „3.“ kallas referwis. Kui palju ei o'nud meie siis waenlase piirile lähemal kui nüüd! — Nüüd on see meist, otsejoones wõtta, umbes paarjada wersta eemal. Ei oleks olnud meil küll mitte farnaseid kaotusi ega häbitawat taganemist, kui meil lastemoona, sõjariistu ja sõjamaterjali siis niisama ohtraste oleks olnud, kui nüüd.

(Järgneb.)

Batareide tuld juhtimas.

(Pildite sõjawäljalt)

25. augustil oli ilm hommikust kuni lõunani päris halb. Tuul oli suur, pilved madalas, oli külm ja ka wähe udune, nii et meie oma õhulaewaga ei saanud tegewuses olla. Pealelõunat läks ilm ilusamaks, päike näitas ka oma nägu kiireltjooksuwaate pilwede wahelt. Kuid see oli kõik ülikirre. Ilm oli waewalt nii palju paremaks läinud, et ta meid jundis wälja ilmuma. Ja waewalt olime kohale jõudnud, kus õhulaewa pidime üles lastma, kui ilm jällegi enesele endise kaju wõttis ja tuul jälle hakkas waljumine puhuma. Wiimaks otustati siiski õhulaewaga tegewust algada ja neid suguwendi aidata, kes koobastes wiibiwad. Ja kui juba õhulaew maa ja taewa wahel wiibis, hakkas ka meie suurkiikwägi ebutalt töötama, sest meie õhulaew juhatab suurkiikwäge.

Nõnda töötas meie õhulaew tuulest hoolimatada eburikalt ja umbes tunni aja pärast tuli teade, et meie suurkiikwägi juba kõik waenlase kindlustatud koopad ja okstraat adad ära purustanud on ja jalawäe tormijooks warsti algab. Mõni aeg hiljem häälihtes ka juba telefon teatades, et meie wäed palju edasi läinud ja hulga wangisi wõtnud, ja muud kraami. Meeleolu oli ülendatud kõrgil ja lootus wõidu peale kindel. — Oli jälle wiimaste ajast umbes poolteist tundi mööda läinud, kui ilm juba enesele teise kaju omandas. Tuul jäi vaikseks, õht läks selgels, pilved kadusid ja jälle oli ilhe sõnaga „ilus ilm“ ja meie õhulaew wõis oma tööd takistamata edasi teha. Sa seisis ilhe koha peal ja meie olime kõik maas ja tegime iganis oma nalja. Kuid korraga ilmus meie kohale kaks waenlase aeroplani ja hakkasid mõlema meie kohalelema ja meie pommi saama. Mõlemad aeroplanid pilbusid wahel pommi meie peale, wahelt andsid kuulipildujatest tuld j. n. e. Aeroplanidel on harilikult kaks kuulipildujat ja umbes 20 pommi peal. Nii siis andsid waenlased nelja kuulipildujaga meie tuld ja pilbusid hulga pommi. Meie poolt anti waenlastele kah kah kuulipildujaga tuld ja meie suurkiikwäge batareid terwitafid omalt poolt küllalisi suurte kingitustega, nii et shrapnellide suitsust meie pea kohale päriselt pilw kogus. Kõik ümbrus oli niisugune kole ja kohutaw nagu meil seda harwa on olnud. Ohus pea kohal kistsid kärebad shrapnelli lõhemised ja nende killud jooksid wingudes ja huludes maha, niisama kostis ka kuulipildujate podisew paukude rida, mis waenlased illewelt meile saatsid. Maas jälle niisama. Meie kaks kuulipildujat töötasid wahetpidamata ja hirmsa wiisaga, waenlastele ka niisama kuulisi saates, nagu need meile.

Jse olin kõhuli maas ja ootasin, et millal minu jagu tuleb. Mõte läis peast läbi, et nüüd wist tuleb — jah, nüüd ilka tuleb — no nüüd, ja nüüd . . . j. n. e.

Karta ei ole nendest kuulidest ega ka killudest muud, kui et nad wiitwad mõnikord kae eht jala kus seda ja teist. Ja kõige halwem on weel, kui nad pea otsast ära wiitwad, sest ilma peata on inetu käia. Umbes tunni aja pärast läksid linnud minema ja kõik jäi rahulikuks, ja imeasi — meie olime kõik terwed ja elus, ja elame ka nüüd sõbusat elu.

Soowime kõigile Eesti neidudele head õnne

Sõjawäljal.

J. Zäp.

Въ дѣйств. армію

I полевая Воздухоплават. рота 2, Ст. Ю. Цельль.

Sõjameeste terwitused.

Olen juba wiit kuud sõjawäljal, elu on kestmine, ainult täitawad Gassa aeroplanid piikowad ilka pommi illewelt alla pilluda, kuid siamaale pole weel suutnud minigisugust kahju teha.

Terwitan kõiki sugulasi, omaiseid sõpru ja tuttawaid D. Johannson.

Adress:

Дѣйствующая армія, Штабъ 78 пѣх. дивизія, Полицейская рота
Музыкантъ О. Югансонъ.

Terwitame omaiseid, sugulasi ja sõpru, isekranis Eesti neiusi, ja palume noortele isamaa kaitsjatele kirjutada: August Ers, Rüstaw Buge, Karla Rahtur, Woldegar Bahmann, Woldegar Morgenstern, J. Karben, Hugo Si-gorsti, A. Kanna.

Meie adress:

Дѣйствующая армія, 3-я минно подрывная рота зап. электро-техническаго баталіона.

Terwitan aastase sõjawäljal wiibimise järele omaiseid, sugulasi, sõpru, tuttawaid ja õrnmata Eesti noortisugu. Palun kirjutage ja saate ajalehti.

Zaan Kiriling, Näpinaft.

Адр.: Дѣйствующая армія, 117-ый пѣх. Ярославскій полкъ, 14-ая рота
Мл. унт. оф. Янь Кирилингъ.

Kohtuministri kriige.

„Mail“ oli surma mõistetud. Mitte kohtunik punases mantlis ei mõistnud kohut tema üle, waid selle maa seadus tegi otsuseks, et „Mail“ pidi surema, kui ta eest mitte 7 shillingit ja 6 penni ei makseta.

„Seitse shillingit ja kuus penni! Püha Maria! Wiimane shilling läks kisse peale!“ kurtis misis Kwigli ja kattis näo põllega kinni.

Kwiglit enast ei olnud kodus — tohtri käsu peale pidi ta pojakese kibura terwise pärast kisse muretsema, keda ta nüüd ära tooma oli läinud.

Kwigli oli raudteewahet ja lontas üht jalga. „Mail“ aga — tema koer, truu seltsimees. Sga signali järele tormas „Mail“ peremeest otsima, kui seda ligidal ei olnud ja andis alati haukudes peremehele rongitulekut teada. „Mail“ waatas ka Kwigli wäikse poja järele, ja kui see mõnikord juhtus raudteele mängima minema, siis rebis „Mail“ ta filmapilk sealt ära.

Ja korraga . . .

Nora wõttis põlle näo eest ja waatas hirmunud pilgul politseiametniku peale, kes tale selle kohutawa teate tõi.

Selsamal minu il tormas koer, kes rahuliseft eemal lapselaga oli mänginud, haukudes proua Kwigli juure.

Politseinil astus paar sammu tagasi.

„Urge kartke, ärge kartke, ta ainult teatab, et rong warsti tuleb,“ waigistas teda Nora. „Res aitab meid siis enam, kui „Mail“ ära on?“

Mis Kwigli puhkes nutma ja jooksis rongi ootama, kuna „Mail“ politseiniku ette seisma jäi, tema otja wahtides.

Kui Nora tagasi tuli, olid ta filmad alles pisaratest märjad.

„Ja, mis teha, proua!“ ütles politseinik kaastundlikult.

„Mina täidan ainult käsku. Seaduse wastu ei saa parata. Maks on tarwis maksta. Minult karjased ja pimedad on sellest koeramakstust wabastatud.“

„B, dage siis meeles, kui teil märtsiku lõpuks ei ole makstud, siis tuleb teil trahwi maksta. Kui teie ka siis ei maksa, siis surmatakse koer ära. Nii on seadus.“

„No, aga kui koer wälkelt last hoiab, wigast tema töödes aitab?“ waele naese hääl wärijes.

Politseinik raputas kahetsedes peaga.

„Digus on küll, aga midagi ei ole teha! Mul on teist kahju, aga käsu wastu ei saa midagi parata.“

Lunni aja pärast tuli Kwigli koju, kts nõõri otšas järel. Kitiše ostmine läks tal kümme šillingit maksma, mis ta wiimane raha oli olnud, ja nüüd ei olnud tal punast krossigi taskus. Aga Kwigli ei pannud seda suuremat täheleghi: söögitraami oli neil küllalt tagavaraks, tähendab, näljafurma ei ole karta, aga selle eest saab pojute igapäew rammusat piima.

„Zumal, mis sul on? Sa nutab?“ küsis ta, naist silmates, kes ikka weel nuttis. „Mis on juhtunud? Lapšega — eh?“ küsis raudteewaht, kuna ta hääl wärises.

Raine seletas, mis oli juhtunud.

„Mis siis teha! Matsta meil millegagi ei ole. Wiimase kopika andsin kitiše eest wälja. Aga ära siis nuta! Mis nad ikka meile teha wõiwad.“

„Mis? Nad wõiwad ju meie „Maiti“ ära tappa, ja meid wangi panna.“

Aleg läks edasi. Üks päew oli weel aega — ja siis jõudis see hiinus filmapill, mil maks pidi makstud olema, wastasel korral aga pidid nad koera kaotama. Kwigli meeles oli paha. Kuidagi ei leidnud ta head nõu, mil wiisil oma truu koera wõiks päästa.

Koera haukumine segas teda mõtetes.

„Nähtawaste tuleb rong,“ mõtles Kwigli. „Aga imelik, sel ajal ei tule ju kuski rongi,“ imestas ta, edasi longales.

Rongi ei olnud weel näha, aga maanteed mööda liigines üks automobil ülesõidukohtale.

Waht sai aru, et rutata tarwis, muidu wõib auto rongi alla sattuda.

Automobil jõudis just sel minutil kohale, kui puu alla lasti.

„Ma ei ole süüdlane, herra,“ wabandas Kwigli ennast automobilististuja ees.

„Miks siis sõita ei saa?“ küsis autosistuja „rongi, nagu näha, ei ole?“

Waht raputas pead.

„Nii on täst, herra. Signal oli juba ja mind lastakse lahti, kui teada saadakse, et ma olen teid läbi lastnud.“

„Ah so! . . .“

Herra oli pahane, aga et midagi teha ei olnud, siis oli ta walmis ootama.

Kwigli kurwameelne olek puutus herrale koha filma.

„Mis teil on?“ küsis ta.

„Midagi, herra! Minult koer. . .“

„Maiti“ seisis sealhambas.

Herra waatles tähelepanelikult koera.

„Ihus koer! Mis ta siis tegi?“

Kwigli tahtis juba pihtima hakata, kui teenurga tagant rong nähtawale ilmus. Rassin wilistas heledalt.

„Erarong,“ tähendas waht. „Aga mis ta siis nii wilistab? Mis seal on juhtunud?“

Wiled läksid ikka kõwemaks.

„Halastus, midagi on wist tee peal ees,“ hülidis waht ehmatades.

Herra tõusis automobilit püsti, et paremine näha.

„Maiti“ tormas korraga, nagu tuul, haleda haukumisega mööda raudteed edasi.

Lapsuke, kes raudtee peal mängis, ei aimanudki ähwardawat hädaohtu, alles siis, kui rataste pöörin ja masina puhkimine juba ligidalt kostisid, pööras ta ümber ja ta sinised filmad läksid pärani lahti.

Sel filmapilgul jõudis „Maiti“ sinna, hakkas hammastega poisitse riietest kinni, teda enesega ühes alla rebides. . . Rong sõitis mööda.

„Arta siis üles ülsford!“ raputas autojuht raudteewahti. „Koer päästis lapse ära. Tal ei ole midagi wigaga.“

Kwigli ei julgenud uskuda.

„Digus, digus!“ kordas herra, kes automobilit wälja oli tulnud. „Rong seisab natuke maad eemal. Näeb, last toodakfeigi.“

Kwigli unustas oma haige jala ja ruttas lapsele wastu, teda konduktor kandis. „Maiti“ lonkas tagajärel, weriseid jälga enese järel jättes.

Beterinär-welšerid tegewas sõjawäes. Et'ewal-mistus lõikuse ettewõtmiseks hobusel.

Kwigli poeg nuuksus, aga rohkem haleduse ja ehmatuse kui häda pärast, sest ta pääsis ju terwelt, ainult wäikeste kriimustustega.

Raudteewaht tõi koha wõid, et „Maiti“ haawa wõida; laps toimetati ema juure.

„Mis te ennist koerast rääkida tahtsite?“ küsis automobili sõitja Kwigli käest. „Ma tunnen natuke inimest ja koeri, aga see loom on palju parem, kui ta olema paistab.“

Kwigli nägu läks jälle kurrats.

„Ja ometi tahetate seda koera ära tappa, seitsme šillingi pärast, herra.“

„Herra filmades wälkus iseäralik tulu.“

„Rääkige mulle kõik,“ käskis ta.

Kwigli rääkis.

„Nii, nii!“ wenitas herra. „Ma olen kohtuminister,“ jattas ta „ja tahan teile nõu anda, kuidas herradele kohtumiskudele wäikest ninanipsu mängida.“

Kwigli jäi imestades rääkija otša wahtima. . . Mis? teeb ta nalja wõi? . . .“

See aga naer's rõõmsalt, Kwiglile raha kätte ulatades.

„Ma ütlesin juba teile, et ma koeri armastan. Meie mõtleme mõlemad ühtemoobi selles asjas, ja Zumal annab seda meile andeks, mis me nüüd teeme. Wõtke see siin!“ ja minister surus rahapaberi Kwigli kätte. „Nüüd wõtke oma koera eest kas wõi katseistkimmend aastat ette maksta, aga mina annan teile nõu üleilõdse mitte maksta, niikaua kui teil kits on. Kitiše ja wäitse miljaata omanikuna wõib teid kõigi seaduste järele põllumeheks lugeda, ja sellepärast unustage, et te raudteewaht olete.“

Kwigli filmad läksid ikka suuremaks ja suuremaks.

Kohtuminister aga rääkis edasi:

„Homme koha minge ja ütlege, et teil on digus seaduse järele koera eest mitte maksta, sest et ta teie karja järele waatab.“

Teie kits on siis see kari.

Ütelge weel, et põllutööd wõtawad teil palju aega ära ja teie sunnitud olete koera pidama. Tõendan teile, et seal mõned punasets lähewad, mõned naerawadki, aga siiski peawad nad teie koera rahule jätma.“

Kwigli tegi ainult suu imestuse pärast lahti.

„Ei ole tarwis, ei ole tarwis! Ma palun ainult mind mitte wälja anda. Imelik asi! Kuibus seadus kitišede eest muretšeb, aga ei luba, wõimalust ei anna oma lapsti päästa!“

Rah auus. „Anna, oled ja jeda uubist kuulnud! Siisa jookšis pulmapäewa hommikul oma peigmehe juurest ära kellegi ühdpilasega! . . .“

„Ma olin ikka selles arwamises, et Siisa aus tädrut on . . .“

„Kuibus nii?“

„Muidugi on ausam enne laulatust ära jooksta. Wõi oleks see sinu arwamise järel ausam olnud, kui ta seda peale laulatust oleks teinud.“

Diplasjed mehed.

I naine: „Minu mees on väga diglane inimene, sest kui ta wabest unes näeb, et ta midagi on warastanud, siis läheb ta kohe ise politseisse ja teatab sellest.“

II naine: „Aga minu mees on veel diglasem: kui ta tõeste midagi warastab, siis kujutab ta seda enesele ikka nii ette, et ta seda unes on näinud.“

Midagi lühikest nägemisest.

Kuigi lühike nägemine inimese juures üks niisugustest puudustest on, mille üle harilikult ei naerda, siiski arwan ma, et ometi mõne sõnagi lühikese nägemise kohta wõin ütelda. Seejuures katsum ma aga mitte pilgata ega nalja heita nende õnnetute looduse-wõeraslaste üle, seda enam, et ma ise õige lühikese nägemisega olen ja seeläbi palju pahandusi ning wihastusi, millest kaugeläigijatel aimugi ei ole, üle olen pibanud elama.

Üleilõdse ei suuda kaugeläigijad endile ette kujutada, mis asi see lühike nägemine on, kuna lühikese nägemisega inimesed kaugeläigijate peale nagu millegi imeliku, arusaamata ja saladusliku asja peale waatawad.

Kord kuulsin ma mõõdamines järgmist juttu:

„Näete seal katusel seda kassi? Mis ta seal weetoru juures ometi peaks tegema?“

„Kassi wõi? Ma ei näe mitte katust ennastki!“

„Miks te siis ei näe? Waadake, see suur, punane katust seal.“

„Midagi punast näen ma seal küll, aga ma arwan selle lipu olewat.“

„Wõi lipu? Mis te jaburdate . . . Urge mind ometi lolliks pidage.“

„Mina arwan jälle omapoolt, et teie just mind narrite. Ma ei suuda küll kudadagi aru saada, kudas nii kaugelt kassi näha wõib?“

„Wõi nii? Aga lõdse mind wõi maha — mina ei saa jälle aru, kudas niikaugelt kassi mitte näha ei wõi! Sa on just nagu peopsea peal . . . Waadate, kudas ta kappaga midagi traabib . . .“

„Sa-ha! Miski püüdis ta kirbu kinni? Kirpu teie aga ei näe? Noh, kassi südamet peale — see kassilugu on teil küll wiist wälja mõeldud?“

Nii arutasid ja waidlesid nad kaua, ilma et kumbki teineteist uskuma oleks suutnud panna.

Lühilugu on lühikese nägemisega inimestel weider omandus: oma wiga hoolega warjata. Ja seeläbi tuleb rohkesti arusaamatusi ning seeläbi ette, ja paljud sattuvad piinlikku seisukorda.

Teie istute restoranis ja filmate ootamatalt kedagi uut ifandad, kes just praegu sisse oli astunud. Teie ei tea kindlasti, kas te teda tunnete wõi mitte. Gemalt waadates liitub ta nagu kahwatuts, uduselt täpiks, millest üks film ja mingisugune must sibe põigiti üle näo selguseta wälja paistawad.

Teie murrate libedalt pead: On ta teile tuttav wõi mitte?

Rahitus hakkab kaduma: ifand tegi teile käega terwitsemärgi, ja teie annate, tundes, et ta teie peale waatab, oma näole lahke, sõbraliku ilme, kargate üles ja rututate wastu.

Ja mida lähemale teie sellele ifandale jõuate, seda selgemine märkate teie, et tema udusel, nagu laialtallatud näol teine film, mis seni puudu olnud, nähtawale tuleb, kuna must sibe, mis risti üle näo käis, päriselt mustadeks tihedateks wurrudeks muutub. Ja kui te kõigist kaks sammu temast weel eemal olete, hakkate juba kahtlema — on ta teile tõeste tuttav wõi mitte, ja astute weel sammud edasi, oletegi juba selgusele jõudnud, et teda esimest korda elu ilmas näete . . .

Kuid oma näolt ei olnud te siiski esialgselt sõbralik-lahket naeratust ära peletada jõudnud, ja seda nii rumalat naeratust filmates jääb wõeras ifand imestuse ja arusaamatusega teie otse wahtima.

Et sellest piinlikust, rumalast seisukorrast kudadgi pääseda, waatate teie, ikka seesama kõigerumalam naeratus suu ümber, kujukile kaugele, niikutate kellegi poole teretuseks peaga, kuigi teie ees peale amatud usse kedagi ega midagi ei ole, lipstate tundmata ifandast mööda ja tühjendate puhweti juures klaasitejetäie wiina, mis peale araföödud suhkrujäätiist küll nii mõnu ja wastik maitseb . . .

Weel täbaram on lugu, kui te tungil rah wast täis olewasse restorani astute.

Wika lauakeste rea wahelt, mille taga weidrad ilma ninadeta, filmadeta ja suuaukudeta inimesed istuwad, läbi minnes näib teile, nagu oleks mitmed nende seas teid nähes liikuma löönud ja kumardawad teretades teie poole. Et mitte wiisatuseta wälja paista ja ühes sellega ka mitte täbaramasse seisukorda sattuda, niikutate teie siis kergelt peaga, kusjuures aru ei wõi saada, kas te otsaessele asunud kõrbest ära tõrjute wõi kedagi teretate. Ja näol effib seesama mõteta, kindluseta naeratus, ja tahaks otse kassiwäljusse selle äraneeatud publikumi wahelt, kel nägude asemel walged, pleekinud latatad ees, läbi lipata, — seda enam, et te endi taga selgeste sõbraliku häält teid nimepidi hõikama kuullete.

Te tahate kõrwale lipata, kuid seesama hää hõikab weel kord kindlasti ja selgeste teid nimepidi ja — nüüd jõuab kõige traagikalikum filmapiik: teie pöörate ümber, waatate rumala naeratusse lauakeste hulga peale ja murrate arusaamatuses pead — misuguse laua takka teid hõigati? Igaks juhtumiseks niikutate teie peaga kassu, pruunijuukselise ifanda poole, kes suu juure parajaste midagi kollast tõstab (on see wein, munatoot wõi kasturäti?), kuna seljamaal ajal teid kuuesabast tõmmatakse ja te järgmist kuullete:

„Meie oleme ju siin, — siin ikka! Küll on kena mees! Kas sa meid siis tõeste ei näe? Tule ometi siia.“

„Kas sa siis tõeste ei näe?! . . .“ Wuidugi, et ei näe! Oh, Sumal küll . . .

2.

Wististe on paljud tunda saanud, mis see tähendab, kui ja näpitsprillid pörandale oleb pillanud. Salamaid muutud ja siis inimeseks, kellel filmad kinni lõideturud.

Inimene, kes näpitsprillid maha pillanud, kargab kõigepealt nagu ussist nõelatud tagasi, sest et ta neid jalaga puruks astuda kardab, ja taganeb kõigeaugemasse toanurka, asub seal siis põswili ja hakkab etewaatlikult edasi

toomama, seejuures porist pörandat mööda lätega ringi ko-
babes. Otsimine oleks talle palju kergem, kui tal näpitsad
nina peal oleksid, kuid selleks peab ta nad üles leidma, aga
näpitsaid leida, kui neid nina peal ei ole, — on haruldajest
raske ja tillikas asi.

Onn, kui ligilähedal mõni kaugelenägija inimene juht-
tub olema. See leiab walgukiruses näpitsad üles, ei äta
aga seejuures juhust tarwitamata, et oma õnnetule sõbrale
ja vennale, kes ometi samasugune inimene on, nagu te-
magi, alandawa põlastuse ja halwatspidamise kihwti näkku
paistata:

"Kust sa siis otsid? Näed ju, kus nad on! Ah, oled
siin ka mees! Wa pime tana!"

Sagedaste olen ma tähele pannud, et kaugelenägijad
inimesed meid wihtawad ja igal võimalikul juhtumisel meid
närida ja ninapidi webada piilawad.

Keegi tuttav webas minu korra „Estoniasse“, ja nende
wõllanajade eest, mis ta seal minuga tegi, oleks ta küll
kaagi wäärt . . . Ja ometi ei märganud ma seal ise
wähematti . . .

Esiolgul ei teadnud ta minu lühikest nägemisest, ja
sai seda ainult lihtsa juhtumise läbi teada. Esiimesele
waatusese järgnewal wahel ajal seistime meie esimese röödu
äärel ja minu tuttav waatles „pöranda-publikumi“. Ma
seisin tema kõrwal ja hoidisin ülskõikelt oma pilgud minu
filmade ees edasi-tagasi woogawate inimeste tuhvide, wal-
gete näolappide peal, kui tuttav korraga mind käest tõmmas
ja seejuures sõnas:

"Waadate, see seal on uus teatriarwustaja Kuusing!"

"Kus?"

"Näete, seal all, kolmanda rea keskel, mustajuulselise
kõhna naisterahwa kõrwal."

Ma tahtsin ülestunnistada, et ei arwustajat ega nais-
terahwast kumbagi ei näe, kuid hirm, wiisatusewastaste
pilgete ja „tjuskamiste“ ofalikselt saada, hoidis mind sellest
tagasi.

Ma najatafin enese röödu äärele, heitsin allalastud ees-
riide peale mõtteta pilgu ja hülidisin tehtud elarwusega:

"Ah, näen, näen küll. Sealsamas ta on."

"Sugugi mitte seal! Leie ei waatagi sinnapoole . . .

Kolmas rida, keikohast weidi rohkem pahemal pool."

Ma pöörafin pea sõnatuulelikult pahemale poole, see-
juures oma eesmärgita pilgu sihti hoolega warjata piil-
des, ja sõnasin:

"Uha! Seal ta ongi. Näid nägin ma teda küll."

"Imelik! Ta läks just uksest wälja. Kudas te teda siis
weel näha wõisite?"

"Kellest te õige siis kõnelete?" küsisin ma kohmetanult.

"Sellest pilgast, walgete piistestega isandast, wõi, kes orkestri-
ruumi juures seisab?"

"Walgete piistestega isandast wõi?" hülidisin minu kaas-
lane.

"Deruge endil filmad puhkats! Seal seisab küll keegi
isand, aga ta piikstewärwi ei wõi näha, sest et teda walges
leidis naisterahwas warjab. Kuulge õige . . . teie olete
küll wist pagana lühike nägemisega! . . ."

Ma hattafin agaralt jeda arwamist tagasi tõrjuma, ja
minu häbematus wihasstas teda nähtawaste.

Ta jäi wait, ja sõnas siis wetdi aja pärast, all woog-
gawa rahwahulga peale waadates:

"Näete, seal lähed teie tuttav Lamberg. Ta teretab
teid. Miks teie tema teretuse peale ei wasta?"

Ma najatafin enese jällegi röödu äärele ju nikutafin
kindluseta pead, kumardafin ja naeratafin.

"Waadate," puudutas kaaslane mind õlast. "Samanni
leff oma tütre — waadate, ei tea, mis nad omawahel
teist küll räägiwad. . . Näid ahwardab teie poole ette-
heitwalt sõrmega. . ."

"Wististe pahandas leste see," mõtlesin ma iseeneses,
"et ma neid ei teretanud."

Ja nii kumardafin ma teretades ka Samanni lese ja
ta tütre poole, kuigi ma neist ühtegi ei näinud.

Sel õhtul liigutas minu tuttav mind oma hoolikusega
otte pifarateni: wahetpidamata otsis ta filmadega inimesi
üles, kes — tema sõnade järele — minu poole teretades
kumardasid ja mulle wastu naeratasid; mina omalt poolt

Kunstniku õhtamine.

"Ule kolmesaja pildi on mul juba walmis maalitud,
aga ei ole weel kedagi leidnud, kes mul ühegi pildi ära
ostaks. Ah, oleks lõuend, mis ma piltide jaoks tarwitanud,
määrimata ja katkildikamata, siis wõiks ma selle eest prae-
gusel elutallil ajal õige ilusa summakese saada ja mul ei
oleks waja nälgida!"

wastafin neile kõigile jälle niisamuti kumarduste ja naera-
tustega, kusjuures ma wälja paista lasfin, nagu oleksin
neid kõiki ka ilma oma tuttawa kättejuhutamiseta näinud. . .

Ja kui me peale etendust teatrifit wälja olime astunud,
pani see närune, häbemata inimene täiesti suust naerma ja
seletas, et ta kõik wälja olla mõelnud: mitte ühtainust
tuttawat ei olla teatris olnud, ja mina saanud tema kätte-
näitamise peale kõik oma naeratused, kumardused ja tere-
tused tont teab kellele — kas puruwõerastele inimestele wõi
jälle teatri saali gipsifit-seinailustustele.

Ma nimetafin seda wõrutaela wõllaroats ja kaagilin-
nuks, ja seftsaadik ei kuule üksti hing minu suust tema
kohta enam ainuusti head sõna. Iiisuguseid figu on ka
tõeste wähe leida.

Üleüldse ei taha ma enam teatris peale üht juhtumist
heameelega kaita: kord jäin ma teatrisse-tulekuga hiljaks —
jõudsin sinna alles teise waatuse alguks. Suure rutuga
wislastin ma palitu riidehoiuruumi wõre ääres seiswa
tehata teatriteenri kätte ja tormafin ise trepi poole. Kuid
teener pani ootamatalt mõrgama, wislast minu palitu põ-
randale, jooksis järele ja haaras mul traest kinni.

"Kudas te julgete, kurat wõtku?!" karjus ta.

Selgus, et see keegi mundrikunes koolidirektor oli, kes
minut aega enne mind kohale jõudnud ja parajaste enese
üleriitetest lahti wõtnud oli.

Meie kullufime ühtteist sõimama nagu kingsepad, ja
mina teatafin talle, et wiidimata teatri pristawi kutsun ja
tema kohta protokoli lasen teha. Kui ma tiikl aega korri-
dorifit mööda ringi olin jooksnud, leidfin wiimats pristawi
ja sõnasin sellele hingeldades:

"Pristawi-herra, mind teotati. Olge head, tehke selle
kohta protokol."

"Käige, kus kurat!" pörrutas see. "Mis pristaw ma
teile olen?"

Kui ma teda lähemalt waatlema hattafin, leidfin, et
see seejama tehakas koolidirektor oli, kelle otja ma efsiti
olin tormanud.

Kirudes panin ma jälle jooksma, leidfin viimaks ka pristawi (seeford küll päris pristawi) ja wiisin ta kokkupuhtamise päila, kus ma riidehoiuruumi ees seiswa koolidirektori peale näitasin:

„Mäete, seal ta on. Ta sõimas ja teotas mind. Wõtte ta wahi alla.“

Ja näidid pääfisi alles kisa ja käre lahti. Koolidirektor nimetas mind lambapeaks, ja ma ei walelnud tale wastu, sest et wiimaks selgusele jõudsin, et ta hoopis keegi ringkonnatohtu ametnik oli, kuna koolidirektor juba ammu läinud oli.

Ja kõil kirusid mind: ametnik, pristaw, teener, riidehoijad naised. . .

Jah, niisugused on need laugelennähtjad! Iial, mitte iial ei õpi nad lähitse nägemisega inimesest aru saamal. . . Oh, Jumal küll. . .

A. Awertshenko järele wabalt R. Piibunofu.

Geda ja teist sõjapäewilt.

Oli mul tutaw majaomanik, kellel siigi tiinumaa maad uue maja ehitamist wotas. Sõja ajal oleks ehitamine kallis tulnud, ja mees wõttis kiindis maa tänawu kewadel üles ja hakkas alawilja kasvatama. Kapsad, porgandid, sibulad kaswafid mis mühas, iseäranis hästi õnnestafid aga kaalikad. Umargused sibulejad ja — maitswad.

„Kuule, hea mees,“ küfifin tema käest neil päewil, „anna mulle ka paar puuda kaalikaid.“

„Paari naela wõid ju saada tuttawa poolest, aga rohkem ma ei müü.“

„Miks siis mitte? Mitufada puuda kaalikaid omal, mis nendega ifka teed?“

„Panen keldrisse, las' seisawad kewadeni. Siis müün 20 kop. nael, mis jaoks ma nüüd tahetsaga peatfin müüma.“

Nõndaks. Teine tuttaw oli mul lähunil, elas naabrimajas, mille õu mul alanast nagu peopesa pealt kätte paistis. Reedel, laupäewal ja esmaspäewal tõi ta alatihti oma 10 siga tapamajast koju. Ruid karnis oli pahatihti sealihast juba paari tunniga puudus.

„Kuule, hea mees,“ küfifin tema käest, „kuhu need sead sul nii ruttu kaowad?“

„Ega ma loll pole, et nüüd kõil liha maha müüfifin, rubla nael. Mis wiga fise foolata ja küünlapäewal laks rubla naelast wõtta,“ sain wastufeks.“

Nõndaks on lugu meil nii mitmeigi muu tarbeainega, mille hind päew-päewalt kerkib. Kes see siis omale kurja tahab teha ja „odawa“ hinnaga ära anda. On ju meil kõil tõffifid inimesed, kes hoolega ebasi piilawad. Las' kaup seilab, ega ta leiba küfi.

Aga Saksamaal, seal on selle wastu kõil naljamehed. Kes hinna kõrgendamise otstarbel tauba seisma paneb, see lendab sõjawäljale kui tuul.

Nii on Berlinis, Leipzgis, Frankfurtis ja Heidelbergis sõjakohu otsufe peale 15 wabrikandi warandus konfiseritud, mehed ise äraandjateks tunnistatud ja sõjawäljale saadetud, eeltaewitufesse.

Tormijooksul Salka kantfi peale leidfid prantslased ja inglased sealt mitu ahelatega kuulipildujate külge kõidetud Salka soldatit. Selgus, et need Salka kaupmehed olid, kes tarbeainete hinna kõrgendamise pärast sõjawäljale saadetud.

Raerte ja heinte muretsjad ratsawäele von Sommer ja Bettentoffer saadeti sellepärast sõjawäljale, et nad halba kaupa annud. Sealt saadeti nad baierlaste salgaga tormijooksule, kuid nad hakkafid kartma ja katsufid endid warjule toimetada. Siis lastis ohwitser, kes salka tormijooksule wiis, nad maha (Kreiszblatt, 15. juli 1916.).

Tõeste naljamehed need sakslased. Sihufese wäilfse asja pärast inimest jurmale pühendada. Inimesel on tõfine soow jalapealt rikkaks saada, aga seal — tõi lahinguwäljale!

Tõeste naljamehed.

Kõwasuhturt ei ole. Wiisusuhturt saab fiksi weel natuke, kuigi suure waewaga ja nõdalakaupa sabas seistes. Igal perenaisel tekib küsimus: kuidas liisusuhturt kõwasuhturiks muuta?

Midagi ei ole kergem! Igaüks wõid omaette suhtru-wabrikant olla. Wõetaks harilikku liisusuhturt, puistataks laua peale, seataks iga tera iseäraldi ja hakataks siis sintetiloni abil üksteise külge liimima, terwele lupatufese suhtrupea kuhu anda piilides. On pea walmis, faetaks ta neljatandilisteks tükkideks.

On juhtumisi, kus hauataewaja amet kõige lõbusamaks, jowastawamaks elutufeks on:

„Nishni-Nowgorodist teatatakse: Stallini restorani keldrist leiti winaladu. Selles keldris olid nagu hauad kaewatud, hästi pealt warjatud, tjeji weelofit oli mõnel peal. Saubades aga oli wiin.“

Niisugusel juhtumisel oleks pool Wenemaad walmis hauataewajaks hakkama.

Wäljehed teatawad:

„Lääne-wäerinnalt tagasi jõudes käis keiser Wilhelm uueste Kölni peatirikus. Keiser astus templisise, kääfikäes pastoriga.“

Ütfinda oli arwatawaste kaelamurdew kirikusse astuda! On inimesi, kes ka kirikus petja saawad.

Räed püsti!

Suurepäralise pilbi saame, kui jeda mitte ükfit sul ei tarju, waid terve riit:

„Berliinist teatatakse: Teedeministerium faatfis eeskirja, et palga maksimifal raudtee teenijatele weerand palga kinni peataks 5. sõjalaenu obligatsioonide omandamifeks.“

Mis jaoks ainult niisugused peened seletufed: weerand palga, obligatsioonid, 5. laen? . . .

Lihtsalt — taskud teenijatel pahempidi pöördada, kullasse anda ja putket teha. Alufam ja arusaadawam.

„Kuhu ja jooksed?“

„Ei ole aega, wend. . . Braegu sain kuulda, et Landsmann ennast maha lasta tahab. . .“

„Noh, mis siis fina wõid parata? Loodab weel takistada wõiwat?“

„Kus enam. . . Mul peaaft, ehk saakfin tema korteri omale üttrida, mis paremat weel tahta!“

„Sõja ajal on Krupp'ile, findrakitele Hindenburg'ile ja von Kluck'ile doktori aukraad annetatud.“

Wäljehedest.

Esimene ettelugemine oli anatomia üle ja jeda pidas uus professor Krupp.

Buldi taha astudes tõmbas ta saapasääre wahelt tüki Brükselist riisutud pitfi ja nuustas.

Ülõpilasfied wõifid pliiatfid ja walmistafid endid uue õpetlase seletufi inimese tehaehitufe üle üles kirjutama.

„See mis on inimese teha,“ algas Krupp puhkides, „on üks wäga tõfine aft seft — kui tema kaewitufese warju poeb, siis teda harilikku kuuliga sealt teps kätte ei fao. . . Nm. . . ja sellepärast teda muidu kui loogafifhis lendawa kuuliga ei taba ja 52-tjenteemetrilise suurttüki suuft wälja lendaw kuul lendabki niisuguse looga fihis, mida traektoriaals nimetatatakse. Ja tarwis nõnda wälja rehlebada, et üks sellesama looga ots suurttüki suus oleks ja teine seal, kuhu fihid. . . Ja kui dieti wälja on arwatud, siis näed, et inimeseteha, oli teha kui teha, aga siis teys et olnud teda enam. . .“

Ma lõpetafin, herrad. . .“

Ülõpilasfied hakkafid saalist lahtuma. . .

Sigusteaduse fakultetis pidas usuteaduse doktor Hindenburg ettelugemisi.

"Jah, herrad — jumalakoda see on sipris suur asi meie elus, esimeseks, on ta märksa kõrgem kui kõik teised hooned linnas ja esineb sellepärast hea sihtimise punktina, teiseks, kui linn juba mõidetur on, võime tema katusele lerged suurtaikid ja kuulipildujad seada, kirikutorni aga traadita telegraafi jaama sisse seada, kolmandaks, alumine ruum on hästi mõnus tallideks. . . Lõpuks, kiriku korjamisekarpides on raha — herrad! O'ge alati kristlased ja ärge unustage templeid. . ."

Vanade mälestuskujude uurimise professor von Kluck katkus kõigest väest oma kuulustit tõendada.

Pulbi ees laual laustid Belgia ja Prantsuse muuseumidest riisitud asjade hunikud. . . Von Kluck seletas:

"Vanade Europa õpetlaste viisi järele tuli wanawara otsimiseks kaewamisi ette võtta, minu viis on palju lihtsam ega nõua nii suurt aja- ja rahakulu. . . Lihtsalt, waenlase rahuliku linna astudes lasete tümmekonna soldati abil muuseumi ülewaataja maha, murrate siis ukse sisse ja hakate uurima — võtate pildid seintelt, rebite lapidest kallid kogud ja wanawara, laote selle kõik koorma peale ja saadate armsa isamaa poole teele. . . Hoch!"

Tore, eks ju? . . .

Kõnepidajale platsutati küll, sest pealtkuulajad olid — fakselased! . . .

Moskwa linnavalitsus kawatseb peawarjuta illidipilas-tele Kalatniku furnuaial ühiselumaja asutada.

Kas kawatsetakse sealt mõned kahtlased furnud wälja jaata wõi kudas? . . .

Astrahanis leiti mees, kes ilma, et ta seedimine selle läbi kannataks, klaasi wõib süüa.

See mees on, tähendab, weidi enam, kui — taimetoitlane.

Jelaterinoslawis hammustas joobnud kingsepp Pihulohw oma noorel naisel nina ära.

See sündis just päew pärast pulmi.

Alguks on hea. Kes teab, mis sugufed "kallistused" naist weel eel ootawad.

Pigemal päewil oodetakse Tallinna turule mitu koormat sisesoolatub mahalangenud puulehti. Üks suurem söögimaja kawatseb neid kõiki ära osta.

Rahwas räägib ka, et Kadriorus mitu eite kinni wõetud, kes supi jaoks puude alt lehti korjanud.

Räägitakse, et kunstikooli direktoriks see saada, kes kooli jaoks wõetud hoone nii iluber ostab teha, et see täitfa kunstikooli hooneks kõlba.

Kõik kunstikooli direktori kandidaadid olla lootuse kaotanud.

Arsti nõu.

"Ma ei tea, mis see küll tähendama peab, tohtriherra, minu mees räägib alati unes!"

"Ah, leppige sellega, — päewal ei lasta teda küll wist sõnagi rääkida!"

Imelik muutus. "Kujutage omale ette, armas sõber, Bekkeri Sophie juutse muutusid peale mehe surma päris halliks."

"Jah, ilmas sünnib imeasju. Ma tundsin ühte halli-juustega naisterahwast, kelle juutse peale mehe surma mustaks muutusiwad."

Betrogradis "Ühiselu" raamatulaupluses,

Офицерская № 5, on kõik "Teaduse" kirjastusel ilmunud raamatud saadawal.

Minutene põhjus.

Proua A.: "Jah, proua Sillaots on tõeste eeskujulik naine: ta on juba kuus aastat abielus, aga ta ei ole weel mitte ükstordki oma meest petnud."

Proua B.: "Kas tõeste?! Ah ja waenekene! Sa on siis wististe wigane wõi ei ole tema mõistus korras?"

Mis sugust "marki" joodakse.

"Tere, Saks!"

"Tere, näh," wastab Saks lällutades.

"Ega midagi, oled õige tubliste wõtnud, Saks?"

"Ku näh, tubliste näh!"

"Noh, mis sugust marki ikka siis weel saadawal on? Kas Schustowi kellufega? Wõi Martelli tähtedega?"

"Oli teine nihuke ma-a-rt," wastab Saks lällutades, tõmbab korraga käed ruskasse ja seab risti rinna peale, ajab silmad punni ja hambad paljaks. "Waat, niisugune oli firma mark. (Surnu pealuu tahe kordiga). Üks kama kõik, kui aga hea on olla"

*) Mark. wiina märk ehk sort.

"Meie Matri"

tellimiste wastuwõtmine wältab edasi.

Tellimise hind kättesaamisega aastas 5 r. 50 L., 6 kuu eest 3 r. 3 kuu eest 1 r. 60 L. Toimetusest ise ära wttes: aastas 4 r. 50 L., 6 kuu eest 2 r. 30 L., 3 kuu eest 1 r. 30 L. Ilmub iga laupäew. Adressi muutmise eest 10 kop. Adressi muutmisel ja tellimise uuendamisel palume senist adressi nr. teatada.

Soimetus ja tallitus:

Tallinnas, Harju ja Kütikli wältsa nurgal nr. 46/15, "Teaduse" raamatulaupluses.

Õnnetu Muru-Õnise mäng

ehk
mispärast pangadirektori Kaswamao tütre peigmees jooksupassi sai.
Kinodraama. Pikkus 200 meetrit.

See nõu. Jhand Karu lahkus seltfimajast, kus ta oma raha kaartidega viimase kopikani maha on mänginud. Gonfiori uulitsa nurgal tuleb tale kerjus vastu.

"Mullit herra, andke waelele kerjusele wiis kopikat õomaja rahal!"

"Mull ei ole kopikatti taskus, armas mees. (Mallitu tooniga) Olga head nõu wõdin ma sulle anda: Wra mängi iialgi laarta raha peale."

Lollatad. Sõjaga ühenduses on Saksamaal lollatate ja nõrgameelsete arv suuresti kaswanud, nende eest hoolitsemine lasub raste koormana kogutondliste omawalitsuste peal ja sellepärast on seal arutama hakatud, kuidas nende tööjõudu kasulikumalt tarwitada. Kawatsetakse lollataid hobuste asemel tarwitada ja on sellekohaseid katseidki juba tehtud. Parandamata jaburad rakendati nagu hobused wäikeste wantrite ette ja sunniti koormaid wedama. Sel kombel ei teeninud nad mitte ainult oma ülespidamist taja, waid jäi raha ülegi weel.

See on hea, et nad lollatad käfile wõtawad.

Sel kombel leidub ehk ka kroonprintsile kohast tööd!

Ilmus trükkist:

Wene keele iseõpetaja.

Igapäewases elus tarwisminewate kõnelemistega. Hind 50 kop. Selles raamatus on rohkem tarwilikka lauseid ja kõnelemisi kui üheski seni ilmunud kallihinnalises Wene keele õpetajates. Kes igapäewases elus tarwisminewaid kõnelemisi ruttu tahab ära õppida, see ostku omale "Leaduse" kirjastusel ilmunud Wene keele iseõpetaja, hind 50 kop. Saada igast raamatukauplusest. "Leaduse" kirjastus, Tallinnas, Harju ja Riiutli uul. nurgal 46/15, sisefäät Riiutli uul.

Meie Matsi järgmine (112.) sõjanummer ilmub
8. oktobril.

N. B. Üksikute numrite ostjaid palume lahkeste tähele panna, et neile ostmisel mõnda teist "Meie Matsi" nime- ja kujulist lehte meie lehe asemel kätte ei pistetaks.

Довз. воек. цензурою.

Wastutaw toimetaja Jakob Jaason.

Wäljaandja J. Wuni.

M. Schiffer'i trükk, Tallinnas

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR